

**INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO MIASTA WAŁBRZYCH
za rok 2018**

Wałbrzych, dnia 8 marca 2019 r.

Wstęp

Wykaz placówek z terenu miasta Wałbrzycha nadzorowanych przez Dolnośląskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu:

- 1) Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 10, ul. Ogrodowa 5A, 58-306 Wałbrzych,
- 2) Zespół Szkół Nr 1 im. I. Paderewskiego, ul. Paderewskiego 17, 58-301 Wałbrzych,
- 3) Zespół Szkół Nr 2 im. H. Kołłątaja, Al. Wyzwolenia 34, 58-300 Wałbrzych,
- 4) Zespół Szkół Nr 3 im. M. Kopernika, ul. dra Jordana 4, 58-305 Wałbrzych,
- 5) Zespół Szkół Nr 4 im. J. Kusocińskiego, ul. dra Sokołowskiego 75, 58-309 Wałbrzych,
- 6) Zespół Szkół Nr 5 im. M. T. Hubera, ul. Ogrodowa 2a, 58-306 Wałbrzych,
- 7) Zespół Szkół Nr 7 im. Komisji Edukacji Narodowej, ul. Kłodzka 29, 58-308 Wałbrzych,
- 8) Zespół Szkół Politechnicznych „Energetyk”, Al. Wyzwolenia 5, 58-300 Wałbrzych,
- 9) Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych, ul. Mickiewicza 24, 58-300 Wałbrzych,
- 10) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Jedyńka”, ul. Bema 101, 58-304 Wałbrzych,
- 11) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Dwójka”, ul. Witosa 35, 58-306 Wałbrzych,
- 12) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Trójka”, ul. Asnyka 13 B, 58-303 Wałbrzych,
- 13) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Czwórka”, ul. Asnyka 13 B, 58-306 Wałbrzych,
- 14) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Piątka”, ul. Niepodległości 64, 58-303 Wałbrzych,
- 15) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Szóstka”, ul. Truskawkowa 12, 58-308 Wałbrzych,
- 16) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Matejki 7, 58-300 Wałbrzych.

Poniższe opracowanie obejmuje wyniki kontroli z terenu miasta Wałbrzych objętego nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w 2018 roku.

Ogółem liczba obiektów podlegających kontroli w 2018 roku w mieście Wałbrzychu wynosiła 1975, w powiecie 1081.

Działalność kontrolno-represyjna oraz w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na terenie miasta Wałbrzych i powiatu wałbrzyskiego łącznie:

Liczba kontroli	Liczba decyzji merytorycznych	Liczba decyzji płatniczych	Nalożono mandatów ogółem	na kwotę złotych	Liczba wydanych postanowień	Liczba wystawionych tytułów wykonawczych	Liczba wniosków o ukaranie
2235	566	367	80	24600,00	118	5	0

Liczba wykonanych badań	Liczba oznaczeń chemicznych	Liczba oznaczeń fizycznych	Liczba oznaczeń mikrobiologicznych
7347	2908	4398	6733

W opracowaniu ujęto:

I. Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.....	4
II. W ramach nadzoru nad warunkami środowiska:	
1.1. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę	5
1.2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.....	6
1.3. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody.....	6
2. Stan sanitarny miasta.....	6
III. W ramach nadzoru nad warunkami pracy w zakładach pracy:	
1. Ocena środowiska pracy.....	8
2. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi.....	16
3. Nadzór nad chemikaliami.....	17
4. Nadzór nad czynnikami biologicznymi.....	18
5. Nadzór na wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych.....	18
6. Postępowanie w sprawie chorób zawodowych.....	18
IV. Placówki nauczania i wychowania.....	19
V. Zakłady produkcji żywności, żywienia i obrotu środkami spożywczymi oraz wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.....	24
VI. Zakłady Służby Zdrowia.....	30
Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych.....	33
VII. Ocena stanu sanitarno-technicznego obiektów wczasowo-turystycznych	
1. Baza noclegowa.....	34
2. Baseny kryte i odkryte.....	34
VIII. Ocena stanu sanitarno-technicznego innych obiektów użyteczności publicznej	
1. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej.....	37
2. Ustępy publiczne.....	37
3. Dworce i stacje PKP.....	38
4. Wiaty przystankowe i środki komunikacji miejskiej.....	31
Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	40

I. Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

W roku 2018, w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowano działania obejmujące:

- sprawowanie zapobiegawczego nadzoru w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, zwłaszcza nad warunkami higieny środowiska oraz higieny wypoczynku i rekreacji, przy zajmowaniu stanowisk w sprawach projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projektów planów remediacji historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi w odniesieniu do zanieczyszczenia w ujęciach wody przeznaczonej do spożycia oraz warunków przeprowadzenia działań naprawczych w odniesieniu do szkody w środowisku, w ujęciach wody przeznaczonej do spożycia oraz wody w kąpieliskach.
- sprawowanie zapobiegawczego nadzoru w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny środowiska, higieny pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, warunkami higieniczno-sanitarnymi udzielania świadczeń zdrowotnych i warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia przy wydawaniu opinii na wniosek organu administracji architektoniczno - budowlanej czy na wniosek zainteresowanego podmiotu, na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów objętych nadzorem bieżącym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydał :

- 3 opinie dotyczące projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 2 opinie dotyczące potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- 23 opinie dotyczące dokumentacji projektowej,
- 12 opinii dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,
- 34 opinie w sprawach niewymienionych powyżej.

Przeprowadzono 45 kontroli w tym 1 w trakcie realizacji inwestycji.

Stan sanitarny nadzorowanego terenu w zakresie obejmującym działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ulega sukcesywnej poprawie. Wraz z rozwojem technologii i świadomością społeczną poprawia się stan techniczny i sanitarny lokali i obiektów.

Współpracę z działami merytorycznymi stacji, władzami samorządowymi i państwowymi można uznać za dobrą, służącą właściwej ocenie rozpatrywanych spraw.

Oceniając stan bezpieczeństwa sanitarnego nadzorowanego terenu należy stwierdzić, że:

- W minionym roku nie odnotowano spraw budzących konflikty społeczne. Podczas rozpatrywania spraw uwaga skierowana była na uzasadniony interes osób trzecich

i stron postępowania a także ochronę środowiska naturalnego we wszystkich jego komponentach.

- Wśród spraw o szczególnym znaczeniu dla lokalnej społeczności należy wskazać rozwój (ilościowy i jakościowy), w mieście Wałbrzychu, placówek opieki na dziećmi (żłobki, przedszkola), opieki nad osobami w podeszłym wieku oraz bazy mieszkaniowej wznoszonej w ramach projektu „mieszkanie +”. Sukcesywnej poprawie ulega stan dróg i infrastruktury technicznej w mieście. Przeznaczono nowe tereny pod zabudowę przemysłową w obrębie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
- Inwestycje realizowane ze środków UE, przez gminy oraz prywatnych inwestorów, pozyskujących te środki, opiniowane/uzgadniane były bez zbędnej zwłoki przy zaangażowaniu inwestorów i stron postępowania.
- Prowadzona jest stała współpraca z działami merytorycznymi stacji oraz z patentami w zakresie poprawy stanu sanitarnego istniejących obiektów użyteczności publicznej w tym bazy gastronomicznej i turystycznej, usługowej oraz placówek kultury, oświaty i wychowania.

Powyższe miało na celu osiągnięcie założonych wymagań sanitarnych w procesie sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na terenie nadzorowanym.

W minionym roku cele te zostały osiągnięte.

II. Ocena zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi na terenie miasta Wałbrzyskiego w 2018 roku

1.1 Charakterystyka zaopatrzenia w wodę

Miasto Wałbrzych zaopatrywane jest w wodę z wodociągu publicznego Wałbrzych, którego zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w mieście ze względu na pochodzenie wody – 3.
2. Liczba punktów pobierania próbek wody zlokalizowanych w mieście – 18.
3. Liczba zaopatrywanej ludności w wodę wodociągową – około 111 tys. osób.
4. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody w mieście – około 22 tys. m³/db.
5. Rodzaj ujęć wody:
 - 2 ujęcia powierzchniowe „Mała Woda” – ujęcie jazowe na rzece Bóbr w Dębrzniku oraz staw infiltracyjny Ptaszków I, będący częścią ujęcia Marciszów Górny,
 - 6 podziemnych znajdujących się w Marciszowie (2 ujęcia – Marciszów Górny i Dolny), Gorzeszowie (obszar powiatu kamiennogórskiego), Unisławiu Śląskim, Czarnym Borze i Starym Lesieńcu (Boguszów-Gorce).
6. Sposób uzdatniania wody:
 - ujęcie „Mała Woda” w Dębrzniku – koagulacja siarczanem glinu, filtracja na filtrach pośpiesznych antracytowo-piaskowych, dezynfekcja chlorem gazowym,
 - ujęcia w Gorzeszowie, Czarnym Borze, Starym Lesieńcu – brak uzdatniania,
 - ujęcie w Marciszowie Górnym – dezynfekcja chlorem gazowym,
 - pozostałe ujęcia – dezynfekcja podchlorynem sodu,

- do sieci wodociągowej w dzielnicach Nowe Miasto, Biały Kamień, Konradów, Sobięcín, Podgórze, Glinik Stary oraz Podzamcze dawkowany jest preparat SeaQuest, który zapobiega korozji i powstawaniu osadów w instalacji wodnej. Preparat stosowany jest głównie w dzielnicach posiadających stare rury wodociągowe, gdzie najczęściej dochodzi do wtórnego zanieczyszczenia wody, w celu obniżenia poziomu stężenia żelaza, manganu, barwy i mętności.

1.2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia

W 2018 r. w kontroli wewnętrznej oraz nadzoru sanitarnego nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi z sieci wodociągu Wałbrzych na terenie miasta Wałbrzycha pobrano:

- 60 próbek do badań bakteriologicznych (43 w ramach kontroli wewnętrznej WPWiK, 17 – w ramach nadzoru nad jakością wody sprawowanego przez PIS),
- 60 próbek do badań fizykochemicznych (43 w ramach kontroli wewnętrznej WPWiK, 17 – w ramach nadzoru nad jakością wody sprawowanego przez PIS),
- w tym 4 do badań w zakresie parametrów grupy B.

Nie zakwestionowano żadnej z przebadanych próbek wody.

1.3. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody

Na podstawie prowadzonych w 2018 r. badań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych, co oznacza że woda na terenie miasta Wałbrzycha była bezpieczna dla zdrowia konsumentów i nadawała się do spożycia przez ludzi.

Niemniej jednak w przypadku awarii na ujęciu lub w sieci wodociągowej oraz na skutek zbyt małego rozbioru wody może dochodzić do jej wtórnego zanieczyszczenia. Zwiększenie się stężenia żelaza w wodzie związane ze zrywaniem osadów, najczęściej występujące na skutek zmian kierunku lub natężenia przepływu wody w sieci, wywołuje efekt tzw. brudnej wody wodociągowej. Stężenie żelaza wzrasta gwałtownie po włączeniu wody, np. po wcześniejszym, awaryjnym przestoju. Dodatkowo występuje zwiększenie mętności oraz barwy. Przenikające z rur do wody związki (głównie żelaza i manganu) nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia konsumentów, jednak mają negatywny wpływ na eksploatację urządzeń domowych, takich jak ekspresy, pralki czy zmywarki.

2. Stan sanitarny miasta

Ogólny stan porządkowy w mieście w 2018 r. oceniono jako dobry. Przestrzeń publiczna utrzymywana była w należytym porządku, częściowo zagospodarowana zielenią, zaopatrzona w wystarczającą ilość koszy na śmieci. Stwierdza się również poprawę stanu czystości na skwerach i trawnikach, gdyż coraz więcej właścicieli czworonogów sprząta odchody po swoim psie (w wielu miejscach w mieście dostępne są psie pakiety).

Ścieki w Wałbrzychu usuwane są do kanalizacji lub gromadzone w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe. Lustracje terenów, wykonywane przy okazji kontroli obiektów użyteczności publicznej, nie wykazały niewłaściwej gospodarki ściekowej, tj.

niekontrolowanych wycieków ze zbiorników, ich nieprawidłowego zabezpieczenia.

Odpady komunalne na terenie miasta gromadzone są selektywnie w zamykanych pojemnikach lub kontenerach, a także w murowanych śmietnikach. Odbiór nieczystości stałych i ich wywóz na wysypiska komunalne prowadzą wyspecjalizowane przedsiębiorstwa – nie stwierdza się większych zakłóceń w gospodarce odpadami komunalnymi na terenie miasta.

W 2018 roku do PSSE w Wałbrzychu wpłynęły 2 skargi pisemne mieszkańców miasta Wałbrzycha na nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi (zaleganie odpadów, zanieczyszczony teren wokół pojemników na odpady). Skarżących poinformowano, że zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1289 z późn. zm.), która reguluje m.in. kwestię systematycznego opróżniania pojemników na odpady przez uprawnioną do tego firmę, właściwy do rozpatrzenia zgłoszeń jest Prezydent Miasta Wałbrzycha, a przestrzeganie obowiązków, określonych w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, kontroluje Straż Miejska.

Coraz większym problemem na terenie miasta są skargi mieszkańców na uciążliwych sąsiadów, którzy nie dbają o czystość i porządek we własnym lokalu (załatwianie potrzeb fizjologicznych do wiader lub na podłogę, brak bieżącej wody, znoszenie i przetrzymywanie odpadów lub nieczystości w lokalu itp.), zgodnie z przyjętymi zasadami społecznymi. Powyższe jest często związane z chorobą psychiczną lokatora, podeszłym wiekiem, przynależnością do marginesu społecznego, brakiem samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach życia codziennego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie posiadają kompetencji określonych w prawie do kontroli prywatnych mieszkań oraz egzekwowania od ich mieszkańców utrzymywania w lokalu czystości i porządku poprzez systematyczne sprzątanie i właściwe zachowania higieniczne. Ponadto brak jest wymagań higieniczno-sanitarnych dla lokali mieszkalnych, co uniemożliwia prowadzenie postępowania administracyjnego w wyżej wymienionym zakresie. Wyjątek dotyczący kontroli prywatnych mieszkań został określony w art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1261 z późn. zm.), a mianowicie wstęp do prywatnych lokali mieszkalnych i wydawanie zaleceń i nakazów ich właścicielom lub użytkownikom jest możliwy tylko w razie podejrzenia lub stwierdzenia choroby zakaźnej, zagrożenia zdrowia czynnikami środowiskowymi (np. hałas, zapylenie) lub prowadzenia w mieszkaniu działalności produkcyjnej czy usługowej. W obowiązującym stanie prawnym do zarządcy budynku lub wspólnoty mieszkaniowej należy podjęcie działań, określonych w prawie wobec takiej osoby – w celu zobowiązania jej do utrzymywania porządku w lokalu i właściwego postępowania. W ostateczności pozostaje skierowanie wniosku do sądu o eksmisję, ale jest to proces długotrwały i nie zawsze kończy się sukcesem. Ze względu na ograniczenia w krajowym prawodawstwie rozwiązanie powyższego problemu wymaga współdziałania wielu instytucji działających na terenie miasta Wałbrzycha, w tym między innymi zarządców nieruchomości, opieki społecznej, straży miejskiej, policji.

III. Nadzór nad warunkami pracy w zakładach pracy

1. Ocena środowiska pracy

W 2018 r. w ewidencji Oddziału Higieny Pracy PSSE w Wałbrzychu znajdowało się 149 zakładów pracy. Skontrolowano 71 zakładów, przeprowadzono w nich 102 kontrole. 29 kontroli wykazało nieprawidłowości w 24 obiektach. Ogółem nadzorem objęto 13787 pracowników.

Najliczniejszą grupę obiektów stanowią:

Grupa PKD	Nazwa grupy	Liczba zakładów pracy
45	Handel Hurtowy i Detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych	13
41, 42, 43	Budownictwo	12
47	Handel detaliczny	11
46	Handel hurtowy	11
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	10
38	Zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów	10
29	Produkcja pojazdów samochodowych	8
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych	7

Najwięcej zatrudnionych jest w następujących branżach:

Grupa PKD	Nazwa grupy	Liczba zatrudnionych
29	Produkcja pojazdów samochodowych	5478
86	Opieka zdrowotna	2150
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1245
45, 46, 47	Handel hurtowy i detaliczny	1128
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych	518
19	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu	488
35	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	444
36	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	344
38	Zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów	289
77	Wynajem i dzierżawa	213

Kontrole sanitarne uwzględniały m.in. takie zagadnienia jak:

- stan sanitarny i techniczny zaplecza socjalnego,
- aktualność badań lekarskich pracowników,
- posiadanie aktualnych wyników z monitoringu środowiska pracy,
- wydawanie pracownikom odzieży ochronnej i roboczej,
- utrzymywanie w normach higienicznych stężeń i natężeń czynników szkodliwych,
- ocena realizacji przez pracodawców przepisów prawnych w zakresie czynników rakotwórczych i biologicznych,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach wynikający z rozporządzeń Wspólnoty Europejskiej: REACH i CLP.

Stwierdzone uchybienia:

- przekroczenia obowiązujących NDN i NDS,
- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych,
- brak lub nieprawidłowe rejestry czynników szkodliwych,
- nieaktualna i nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego,
- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń,
- uchybienia w zakresie substancji i mieszanin chemicznych,
- uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych.

W związku z powyższym wydano ogółem 52 decyzje merytoryczne, w tym 16 decyzji nakazujących oraz 25 decyzji płacniczych.

Wydane decyzje::

PKD 13 - Fabryka Wkładów Odzieżowych „Camela” S.A., ul. Cicha 5, 58-300 Wałbrzych

1. Dokonać aktualizacji spisu stosowanych w zakładzie substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie i mieszanin stwarzających zagrożenie

PKD 18 - „Bimart” S.C. Piotr Sokołowski, Mariusz Mulawa, Artur Mulawa, ul. Jarosława Dąbrowskiego 9A, 58-304 Wałbrzych

1. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (hałas) na stanowisku operator maszyn do produkcji opakowań z tektury i papieru. Miejsce pracy: ul. Pługa 12, 58-300 Wałbrzych.
2. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (2-Butoksyetanol nr CAS: 111-76-2) na stanowisku drukarza. Miejsce pracy: ul. Jarosława Dąbrowskiego 9A, 58-304 Wałbrzych.

3. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (Propan-2-ol nr CAS: 67-63-0) na stanowisku drukarza. Miejsce pracy: ul. Jarosława Dąbrowskiego 9A, 58-304 Wałbrzych.
4. Poinformować pracowników o narażeniu na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy oraz o aktualnych wynikach pomiarów i udostępnić im te wyniki.
5. Dokonać aktualizacji instrukcji odnoszących się do zagrożeń związanych z substancjami i mieszaninami chemicznymi niebezpiecznymi.
6. Dokonać aktualizacji spisu substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych.
7. Posiadać aktualne karty charakterystyk substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych.

PKD 23 - „Porcelana Krzysztof” Sp. z o.o., ul. Limanowskiego 10, 58-300 Wałbrzych

1. Pracowników wyposażyć w odzież roboczą stosownie do zajmowanego stanowiska pracy.
2. Zapewnić pranie odzieży roboczej pracowników przez pracodawcę lub wypłacić pracownikom ekwiwalent pieniężny.
3. Pracownikom zapewnić środki higieny osobistej dostosowane do rodzaju i stopnia zanieczyszczenia ciała.
4. Pracownikom zapewnić dermatologiczne środki ochrony skóry - osłaniające skórę rąk (np. kremy, maści).
5. Hala z piecem Ridhammer - odnowić mocno zabrudzone ściany.
6. Dział zdobniczy - sala Nr 4 – zlikwidować przyczynę murszenia ścian, uzupełnić ubytki tynku oraz odnowić pomieszczenie poprzez pomalowanie ścian i sufitu.
7. Jadalnia pracowników KTD, transportu i sortowania:
 - a. zlikwidować zawilgocenie ścian,
 - b. zapewnić wentylację,
 - c. zapewnić bieżącą ciepłą i zimną wodę.
8. Formownia - szatnie damska i męska - wymienić zniszczone i uszkodzone wykładziny podłogowe oraz odnowić zniszczone szafki ubraniowe.
9. Jadalnie oraz inne miejsca spożywania posiłków wyposażyć w indywidualne zamykane szafki przeznaczone do przechowywania w higienicznych warunkach własnego posiłku pracownika.

PKD 24 - Poland Smelting Technologies „POLST”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. M. Jachimowicza 2, 58-306 Wałbrzych

1. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (ogniotrwałe włókna ceramiczne w mieszaninie z innymi sztucznymi włóknami mineralnymi) na stanowisku pracy operatora pieców topialnych.
2. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (ogniotrwałe włókna ceramiczne w mieszaninie z innymi sztucznymi włóknami mineralnymi) na stanowisku pracy operatora pieca obrotowego.
3. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (ogniotrwałe

włókna ceramiczne w mieszaninie z innymi sztucznymi włóknami mineralnymi) na stanowisku pracy operatora suszarki wiórów.

4. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (ogniotrwałe włókna ceramiczne w mieszaninie z innymi sztucznymi włóknami mineralnymi) na stanowisku pracy magazyniera.
5. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (ogniotrwałe włókna ceramiczne w mieszaninie z innymi sztucznymi włóknami mineralnymi) na stanowisku pracy elektryka.
6. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (ogniotrwałe włókna ceramiczne w mieszaninie z innymi sztucznymi włóknami mineralnymi) na stanowisku pracy ślusarz-mechanik.
7. W dokumentacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, gdzie występuje narażenie pracowników na hałas lub drgania mechaniczne uwzględnić wszystkie elementy określone w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne.
8. W dokumentacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, gdzie występują czynniki chemiczne uwzględnić wszystkie elementy określone w §3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych.
9. Dokonać weryfikacji oceny ryzyka zawodowego pod względem stosowanych materiałów (dot. rodzaju stosowanych wyrobów rakotwórczych).
10. W dokumentacji oceny ryzyka zawodowego na stanowisku specjalisty ds. bhp uwzględnić narażenie na czynniki rakotwórcze.

PKD 25 - WELDSTAL Sp. z o.o., ul. Armii Krajowej 5, 58-100 Świdnica

1. Ustalić i przeprowadzić pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy.
2. Odpowiednio zorganizować (poprzez połączenie) i doposażyć zgodnie z obowiązującymi przepisami szatnie, umywalnię, natryski i ustępy dla pracowników.
3. Wydzielić i wyposażyć zgodnie z obowiązującymi przepisami jadalnię dla pracowników.

PKD 25 - MIGAPOL Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Jachimowicza 7, 58-306 Wałbrzych

1. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (hałas, zapylenie) na stanowisku operatora maszyn – obsługa automatu do krat GAE 516.

PKD 28 - „MONSTAL” S.C. Piotr Brela, Marek Brela , ul. Wrocławska 16, 58-309 Wałbrzych

1. Uaktualnić pomiary czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy - DPWIS we Wrocławiu po rozpatrzeniu odwołania strony decyzją nr 972/18 z dnia 08 sierpnia 2018 r., znak: HP.906.43.2018.AP uchylił zaskarżoną decyzję PPIS w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi I instancji, w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy PPIS w Wałbrzychu wydał decyzję

administracyjną, w której nałożył na stronę następujące obowiązki:

1. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych na następujących stanowiskach pracy:
 - a. ślusarz (pyły niesklasyfikowane ze względu na toksyczność – frakcja wdychalna; krzemionka krystaliczna - kwarc, krystobalit – frakcja respirabilna; hałas; drgania mechaniczne miejscowe),
 - b. ślusarz-spawacz konstrukcji (pyły niesklasyfikowane ze względu na toksyczność – frakcja wdychalna; krzemionka krystaliczna – kwarc, krystobalit – frakcja respirabilna; hałas; tlenek azotu, ditlenek azotu, tlenek węgla, mangan; drgania mechaniczne miejscowe),
 - c. tokarz (pyły niesklasyfikowane ze względu na toksyczność – frakcja wdychalna; krzemionka krystaliczna – kwarc, krystobalit – frakcja respirabilna; hałas),
 - d. ślusarz-malarz (pyły niesklasyfikowane ze względu na toksyczność – frakcja wdychalna; krzemionka krystaliczna – kwarc, krystobalit – frakcja respirabilna; hałas; toluen, aceton, alkohol etylowy, ksylen, etylobenzen, octan butylu).

PKD 29 - Quin Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Stacyjna 16, 58-306 Wałbrzych

1. Opracować rejestr prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.
2. Wypełnić oraz przekazać właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu sprawozdanie „Informacje o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym”.

PKD 30 - "CORTHINX" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Piaskowa 19, 58-160 Świebodzice

1. Zapewnić pracownikom oddzielne pomieszczenia do higienicznego przechowywania odzieży oraz spożywania posiłków.
2. W pomieszczeniu jadalni zapewnić indywidualne zamknięte szafki przeznaczone do przechowywania w higienicznych warunkach własnego posiłku pracownika.
3. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (hałas) na stanowisku przygotowania modelu.
4. Ustalić zasady korzystania ze środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego.
5. Pracownikom wykonującym prace powodujące znaczne zabrudzenie zapewnić odzież i obuwie robocze.
6. Dokonać weryfikacji i aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy m.in. w zakresie stosowanych maszyn, narzędzi i materiałów oraz występujących na stanowiskach pracy czynników szkodliwych środowiska pracy.

PKD 31 - Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjno-Handlowe „Dompol” Spółka z o.o., ul. Kosynierów 3, 58-303 Wałbrzych

1. Oznakować zgodnie z obowiązującymi przepisami posiadane i stosowane substancje i mieszaniny chemiczne.

PKD 38 - Krzysztof Łoziński wspólnik spółki cywilnej RENOVO, ul. Herlinga-Grudzińskiego 48m/8, 91-498 Łódź; Piotr Malinowski wspólnik spółki cywilnej RENOVO, ul. Herlinga-Grudzińskiego 48m/8, 91-498 Łódź

1. Przeprowadzić badania i pomiary azbestu w środowisku pracy na stanowisku robotnika budowlanego.
2. Przesłać informacje o substancjach chemicznych, preparatach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym do właściwego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na właściwym druku określonym w rozporządzeniu w sprawie substancji chemicznych, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

PKD 43 KRZYSZTOF SOBOL PPHU PORTAL KRZYSZTOF SOBOL, PPHU PORTAL-INWESTYCJE, PPHU PORTAL-RENOWACJE SOBOL-KOWALCZYK, ul. Jarosława Dąbrowskiego 23/2, 58-150 Strzegom

1. Uzyskać i przedstawić tutajszemu organowi zezwolenie, pozwolenie, decyzję zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi z uwzględnieniem materiałów zawierających azbest.
2. Uzupełnić dokumentację o zgłoszenie zamiaru przeprowadzenia prac z wyrobami zawierającymi włókna azbestu przy ul. Zygmunta Krasińskiego 38, 58-300 Wałbrzych, Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Wałbrzychu.
3. Uzupełnić dokumentację o plan prac usuwania wyrobów zawierających azbest przy ul. Zygmunta Krasińskiego 38, 58-300 Wałbrzych.
4. Przedstawić dokumenty potwierdzające przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania w tym zakresie.
5. Przeprowadzić badania i pomiary pyłu zawierającego włókna azbestu w środowisku pracy.
6. Dokonać oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracownika budowlanego, uwzględniając ryzyko związane z pracami przy wyrobach zawierających azbest.
7. Posiadać i prowadzić na bieżąco rejestr prac których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.
8. Przesłać informacje o substancjach chemicznych, preparatach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu.
9. Pracowników skierować na badania lekarskie. W skierowaniach uwzględnić narażenie na pył zawierający włókna azbestu.

PKD 45 - GK AUTO LUKS Grzegorz Kubieniec, ul. Wieniawskiego 72, 58-314 Wałbrzych

1. Wskazać szkodliwe czynniki chemiczne dla zdrowia w środowisku pracy lakiernika, wynikające z kart charakterystyk, i wykonać badania i pomiary tych czynników.
2. Przeprowadzić pomiary czynników szkodliwych na stanowisku blacharz - pył, hałas, tlenek azotu, ditlenek azotu, tlenki żelaza, tlenek węgla, mangan.
3. Ustalić rodzaj odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej do stosowania przez pracowników na danym stanowisku.
4. Udokumentować fakt wydania pracownikom środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego.
5. Sporządzić i prowadzić na bieżąco prawidłowy spis stosowanych i posiadanych substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych, stwarzających zagrożenie.
6. Posiadać aktualne karty charakterystyk stosowanych i posiadanych substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych, stwarzających zagrożenie.
7. Poprawić stan higieniczno-sanitarny pomieszczenia szatni poprzez odnowienie zabrudzonych i zakurzonych ścian oraz oczyszczenie posadzki z zalegających na posadzce zaschniętych farb i lakierów
8. Usprawnić wentylację mechaniczną ogólną w pomieszczeniu blacharni.

PKD 45 - Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „POLMOZBYT” Sp. z o.o., ul. Lubelska 3, 58-300 Wałbrzych

1. Uaktualnić rejestry czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy oraz karty badań i pomiarów tych czynników.

PKD 45 - PIT STOP Daniel Pokorski, ul. Wysockiego 2/3 58-300 Wałbrzych

1. Przeprowadzić badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (hałas) na stanowisku pracy: mechanik.
2. Założyć rejestr czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowisku pracy: mechanik.
3. Przeprowadzić ocenę ryzyka zawodowego na stanowisku: mechanik.
4. Poinformować pracownika o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą, oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami.
5. Opracować instrukcje bhp odnoszące się do zagrożeń związanych ze stosowaniem substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych.
6. Posiadać aktualny spis stosowanych substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych
7. Posiadać aktualne karty charakterystyk stosowanych substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych.

PKD 77 - PKP CARGO S.A. Dolnośląski Zakład Spółki, ul. Pułaskiego 56, 50-443 Wrocław

1. Uaktualnić pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

PKD 82 - Hamburger Recycling Polska Sp. z o.o., ul. Wschodnia 25, 45-449 Opole

1. Stanowiska pracy znajdujące się na zewnątrz pomieszczeń (na otwartej przestrzeni, pod wiatą) zorganizować w sposób, który będzie skuteczniej chronił pracowników przed zagrożeniem związanym z warunkami atmosferycznymi, w tym niską temperaturą, silnym wiatrem.

PKD 93 - Spółka Celowa Wałbrzyskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne „Aqua-Zdrój” Sp. z o.o., ul. Ratuszowa 6, 58-304 Wałbrzych

1. Zapewnić w pomieszczeniu regulatora pH stanowiska do płukania oczu zgodnie z wytycznymi określonymi w pkt 8.2 karty charakterystyki produktu o nazwie: pH minus 50%.
2. Zapewnić w pomieszczeniu podchlorynu stanowiska do płukania oczu zgodnie z wytycznymi określonymi w pkt 8.2 karty charakterystyki produktu o nazwie: CHLOR-STAB Podchloryn Sodu Stabilizowany.

Poprawę warunków pracy uzyskano w następujących zakładach pracy:

PKD 10 Piekarnie, Cukiernie Frąckowiak Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Wałbrzychu

Pracodawca obniżył stężenie pyłu całkowitego na stanowisku piekarza ciastowego i piekarza stołowego poniżej obowiązującego najwyższego dopuszczalnego stężenia (krotność NDS od 0,75 do 0,94). Uzyskano poprawę warunków pracy dla 5 pracowników.

PKD 24 Poland Smelting Technologies „POLST” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Wałbrzych ul. Jachimowicza 2

W 2018 r. zakład pracy obniżył stężenie frakcji wdychalnej pyłu sztucznych włókien mineralnych (pyłu włókien ceramicznych) poniżej obowiązujących najwyższych dopuszczalnych stężeń. Pomiary przeprowadzone w marcu 2018 r. wykazałyrotność NDS dla f. wdychalnej od 0,42 do 0,72. Uzyskano poprawę warunków pracy dla 57 osób.

PKD 38 Mo-BRUK S.A. Zakład Recyklingu Odpadów w Wałbrzychu

Pomiary hałasu wykonane w 2017 r. na stanowisku operator linii technologicznej produkcji granulatu BRUK-EKO (paliwo alternatywne) wykazałyrotność wartości NDN hałasu 0,47. Pomiary hałasu wykonane w 2016 r. na tym samym stanowisku, tj. operator linii technologicznej wykazały przekroczenie normy hałasu –rotność wartości NDN wyniosła wówczas 1,63. Uzyskano poprawę warunków pracy dla

4 pracowników.

PKD 38 - Miejski Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Kolejowa 4, 58-300 Wałbrzych

Poprawiono stan techniczny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych mieszczących się w siedzibie firmy. Przeprowadzono gruntowny remont pomieszczeń. W istniejących pomieszczeniach odremontowano ściany, sufity, posadzki, wymieniono instalacje: wodno-kanalizacyjną, elektryczną. Wymieniono na nowe całe wyposażenie pomieszczeń, doposażono w dodatkowy w niezbędny sprzęt i urządzenia. Uzyskano poprawę warunków pracy dla 16 osób.

PKD 29 - Faurecia Wałbrzych S.A., ul. Jachimowicza 3, 58-306 Wałbrzych

Poprawiono stan techniczny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych pracowników. Przeprowadzono gruntowny remont pomieszczeń. Odnowiono sufity, ściany, posadzki. Wymieniono wyposażenie.

II. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi

W 2018 r. w ewidencji PSSE w Wałbrzychu (dot. m. Wałbrzych) znajdowało się 19 zakładów, w których pracownicy mieli kontakt z czynnikami o działaniu rakotwórczym.

W 2018 r. skontrolowano 7 zakładów; przeprowadzono w nich 7 kontroli w zakresie czynników rakotwórczych; w 3 przypadkach kontrole wykazały nieprawidłowości w zakresie czynników rakotwórczych, wydano 3 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień.

Ogółem na czynniki o działaniu rakotwórczym było narażonych 450 osób, w tym 54 kobiety:

- WWA – 159 osób
- Pyły zawierające ogniotrwałe włókna ceramiczne – 94 osoby
- Pyły zawierające azbest – 5 osób
- Diazotan niklu – 15 osób, w tym 2 kobiety
- Tlenek niklu – 24 osoby
- Tlenek chromu – 22 osoby
- 1,2 dichloroetan – 3 osoby (3 kobiety)
- Chromian potasu – 3 osoby (3 kobiety)
- Fenoloftaleina – 19 osób, w tym 2 kobiety
- Formaldehyd – 1 osoba
- Benzyna – 105 osób, w tym 44 kobiety

Stwierdzane uchybienia:

- brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;

- brak sprawozdania w zakresie informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- nie przedstawiono przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania;
- nie przedstawiono planu usuwania wyrobów zawierających azbest;
- wykonawca prac nie zgłosił Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Wałbrzychu zamiaru przeprowadzenia prac dot. usuwania azbestu;
- brak oceny ryzyka zawodowego, w której uwzględniono ryzyko związane z pracami przy wyrobach zawierających azbest;
- nie przedstawiono orzeczeń lekarskich posiadających brak przeciwwskazań do pracy z wyrobami zawierającymi włókna azbestu

III. Nadzór nad chemikaliami

W ewidencji Oddziału Higieny Pracy znajduje się 47 zakładów stosujących substancje i mieszaniny chemiczne w działalności zawodowej oraz 19 podmiotów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny (w tym 3 producentów).

W 2018 r. ogółem przeprowadzono 21 kontroli, skontrolowano 18 podmiotów, w 5 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, w tym zakresie wydano 4 decyzje nakazujące.

Kontrole prowadzono między innymi w następującym zakresie:

- bezpiecznego stosowania substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych
- poprawności kart charakterystyk
- sposobu zabezpieczenia substancji bardzo toksycznych i żrących
- oznakowania opakowań
- oznakowania zbiorników, miejsc i instalacji
- wprowadzania do obrotu produktów biobójczych
- wprowadzania do obrotu detergentów

Na skutek wieloletniej działalności tutejszej Inspekcji Sanitarnej wyegzekwowano w większości zakładów posiadanie spisu substancji chemicznych i mieszanin niebezpiecznych, kart charakterystyk dla większości chemikaliów wprowadzonych do obrotu przez producentów i hurtowników działających na terenie powiatu wałbrzyskiego oraz prawidłowe oznakowanie opakowań zgodne z wymogami unijnymi.

Powyższe zagadnienia łączą się z realizacją zasad przestrzegania bezpieczeństwa chemicznego w środowisku pracy i w środowisku naturalnym.

Stwierdzone uchybienia:

- brak aktualnych instrukcji odnoszących się do zagrożeń związanych z substancjami i mieszaninami chemicznymi niebezpiecznymi;
- brak aktualnego spisu substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych;
- brak aktualnych kart charakterystyk zgodnych z obowiązującym prawem;
- nie zapewniono stanowisk do płukania oczu zgodnie z wytycznymi określonymi w pkt 8.2 karty charakterystyki stosowanych produktów żrących

Nadzór nad czynnikami biologicznymi

W ewidencji PSSE w Wałbrzychu znajduje się 18 zakładów pracy, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne. W 2018 r. skontrolowano 1 zakład, przeprowadzono w nim 1 kontrolę w zakresie szkodliwych czynników biologicznych.

Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych

W 2018 r. wydano 3 decyzje merytoryczne (1 decyzja wstrzymująca wprowadzanie do obrotu środków zastępczych na okres 18 miesięcy oraz 2 decyzje dot. zakazania wprowadzania do obrotu środków zastępczych, nakazania ich wycofania z obrotu, a także orzekające o przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczeniu).

W 2018 r. nie nałożono kar pieniężnych za wytwarzanie lub wprowadzanie do obrotu środków zastępczych.

Ponadto w 2018 r. wydano 2 zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa przez 2 podmioty wprowadzające na terenie Rzeczypospolitej Polskiej produkty, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, że mogą stanowić środki odurzające, substancje psychotropowe lub nowe substancje psychoaktywne.

Postępowanie w sprawie chorób zawodowych

W 2018 r. przeprowadzono 61 postępowań w sprawie chorób zawodowych, stwierdzono 23 choroby zawodowe, w tym 12 pylic płuc które rozpoznano u byłych górników wałbrzyskich kopalń węgla kamiennego.

Znamiennym jest fakt rozpoznawania coraz większej ilości chorób zawodowych związanych ze sposobem wykonywania pracy charakteryzującym się monotypowością (powtarzalnością) wykonywanych podczas pracy ruchów kończyn górnych; w 2018r. chorób związanych ze sposobem wykonywania pracy rozpoznano 7 (w tym: 1 dot. pracownika sklepu wielkogabarytowego, 4 dot. zakładów strefy ekonomicznej, 1 dot. gospodarstwa rolnego, 1 dot. zakładów zajmujących się szyciem odzieży).

Ponadto wydano 22 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia chorób zawodowych.

IV. Placówki nauczania i wychowania

W 2018 r. w ewidencji PSSE w Wałbrzychu znajdowały się 83 stałe placówki nauczania i wychowania (stan na dzień 31 grudnia 2018 r.) i 79 turnusów wypoczynku sezonowego dzieci i młodzieży. Skontrolowano 69 stałych placówek oraz 33 turnusy, przeprowadzono 118 kontroli.

Zakres kontroli obejmował przede wszystkim ocenę stanu sanitarnego placówek, w tym m.in. stan techniczny, funkcjonalność, wyposażenie, mikroklimat, warunki do utrzymania higieny osobistej, przestrzeganie zakazu palenia tytoniu, czystość i porządek. Stan sanitarny w większości placówek nie budził poważniejszych zastrzeżeń - nie stwierdzono zaniedbań czystości i porządku, nie wszczęto postępowania administracyjnego. Niejednokrotnie uchybienia były usuwane w trakcie kontroli.

W 2018 r. wydano 2 decyzje wygaszające postępowanie administracyjne (wszczęte w latach poprzednich), 1 decyzję przedłużającą termin wykonania obowiązku.

We wszystkich skontrolowanych obiektach przestrzegane były zapisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W ciągu roku odbierano telefony od rodziców w sprawie występowania wszawicy w placówkach oświatowych głównie przedszkolach i szkołach podstawowych (liczba zgłoszeń na poziomie ubiegłorocznym) – dzwoniący byli informowani o aktualnym stanie prawnym, podawano wskazania profilaktyczne przy zwalczaniu wszawicy oraz możliwości działania w środowisku nauczania, do którego uczęszcza dziecko. Po takich sygnałach prowadzono rozmowy telefoniczne z dyrektorami tych placówek nt. stanu prawnego i konieczności podejmowania działań w celu zrealizowania zapisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, sugerując różnorodne rozwiązania (w zależności od danej sytuacji).

Stan sanitarny poszczególnych rodzajów placówek nauczania i wychowania oraz form wypoczynku przedstawiał się następująco:

Żłobki – w 2018 r. w ewidencji znajdowały się 3 zespoły żłobków. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń.

Przedszkola – w ewidencji znajdowało się 25 przedszkoli. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń. W kilku placówkach podczas kontroli stwierdzono uchybienia sanitarno-techniczne. W Przedszkolu Samorządowym Nr 4 (ul. Mączna) uszkodzone ogrodzenie przy placu zabaw. W Przedszkolu Niepublicznym „Agatka” (ul. Nałkowskiej) ciemny nalot na ścianie i suficie w zespole sanitarnym. W obu przypadkach wydano zalecenia pokontrolne, dyrektorzy poinformowali o usunięciu nieprawidłowości. W trakcie kontroli Przedszkola Niepublicznego „Jedyneczka” (ul. Mickiewicza) stwierdzono brak ciepłej bieżącej wody przy umywalkach. Zastępca dyrektora złożył wyjaśnienie do protokołu. Kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie usterki. Ponadto w Przedszkolu Niepublicznym "Bajkolandia" (ul. Wrocławska) nie zabezpieczono sal zabaw przed nadmiernym nasłonecznieniem (dot. nowo otwartego budynku), dyrektor zobowiązał się do usunięcia uchybienia, kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zobowiązania.

W 16 przedszkolach oceniono **dostosowanie mebli do wzrostu dzieci** – oceną objęto 766 dzieci, nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast w 2 przedszkolach występowały drobne uchybienia, tj. braki w oznakowaniu i prawidłowym zestawieniu mebli w części sal.

Dyrektorzy informowali o przyczynach wystąpienia uchybień w wyjaśnieniach do protokołów. Wydano zalecenia pokontrolne. Kontrole sprawdzające wykazały poprawę.

W skontrolowanych placówkach oceniono również posiadanie certyfikatów na sprzęt meblowy zakupiony po 1997 r. i stwierdzono, że nadal w części przedszkoli brak stosownych certyfikatów.

Szkoły (funkcjonujące samodzielnie szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne oraz zespoły szkół) – w ewidencji znajdowały się 23 placówki (w 2018 r., przekształcono samodzielnie funkcjonującą szkołę podstawową w zespół szkół).

W 2018 r. wydano 3 decyzje, w tym:

- 2 wygaszające w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 37 w Wałbrzychu; jedna dotyczyła zapewnienia równej nawierzchni boiska (wydana w 2009 r.) - placówka po połączeniu z gimnazjum jest w posiadaniu boiska wielofunkcyjnego; druga dotyczyła doprowadzenia do właściwego stanu technicznego podłóg w ciągach komunikacyjnych na I i II piętrze (wydana w 2012 r.) - położono nową wykładzinę podłogową w holu na I piętrze, II piętro wyłączone z użytku, zajęcia kl. IV-VIII odbywają się w drugim budynku,

- 1 przedłużająca w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 6 w Wałbrzychu dot. zapewnienia równej nawierzchni boiska do piłki nożnej (wydana w 2015 r.); wykonano obowiązek dot. doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego ścian w ciągach komunikacyjnych.

Stan sanitarny większości placówek był dobry. W kilku szkołach występowały nieliczne uchybienia np. w części pomieszczeń niewłaściwy stan techniczny podłóg, ścian/sufitów, braki w oznakowaniu stolików i krzeseł oraz niewłaściwe ich zestawienie – dokonano ustaleń pokontrolnych, w tym dyrektorzy informowali o podejmowanych działaniach w celu poprawy sytuacji.

Niezachowane **standardy dostępności do urządzeń sanitarnych** stwierdzono nadal w 2 szkołach podstawowych (Nr 23 - ul. Struga, Nr 28 - Al. Wyzwolenia), przyjmuje się, że co najmniej jedna umywalka powinna przypadać na 20 osób, co najmniej jedna miska ustępowa i jeden pisuar na 30 chłopców oraz jedna miska ustępowa na 20 dziewcząt.

W czasie kontroli oceniano również **warunki do utrzymania higieny osobistej** i stwierdzono, że we wszystkich szkołach warunki były właściwe (tj. w sanitariatach uczniów był dostęp do bieżącej ciepłej wody, mydła w dozownikach, suszarek do rąk lub ręczników jednorazowych, papieru toaletowego przy/lub w kabinach wc, a także zapewniony był właściwy stan techniczny oraz sanitarno-higieniczny). Należy zaznaczyć, że w 2 szkołach podstawowych, tj: w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 21 (ul. Grodzka) i Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 26 (ul. Palisadowa) część zespołów sanitarnych wymaga remontu (m.in. brudne ściany pomieszczeń z suchymi zaciekami, częściowo wyeksploatowane drzwi do kabin wc), w tym w jednej z ww. placówek (PSP Nr 26) w 2018 r. rozpoczęto remont części toalet.

Nie wszystkie skontrolowane szkoły posiadały **warunki do prowadzenia zajęć wf**. Biorąc pod uwagę faktyczny stan posiadania, a nie dostępność do infrastruktury do zajęć wf, brak infrastruktury występował w Prywatnym Gimnazjum Żeńskim Sióstr Niepokalanek (Pl. M. Darowskiej). Niezależnie od posiadanej infrastruktury, 15 szkół organizowało zajęcia wf poza placówką (w większości na basenie). Nadal w 2 szkołach podstawowych zastrzeżenia budził stan techniczny parkietu w salach gimnastycznych, w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 28 (Al. Wyzwolenia) i Publicznej Szkole Podstawowej Nr 37 z Oddziałami Sportowymi (ul. Dunikowskiego) - dot. budynku przy ul. Głównej. W ramach ustaleń pokontrolnych dyrektorzy placówek informowali o podejmowanych działaniach (monitorowanie sytuacji, bieżące naprawy, rozmowy z organem prowadzącym w sprawie remontów tych sal). W 2 placówkach poprawiły się warunki do rekreacji, tj. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 5 (ul. Limanowskiego) - utworzono nowy plac zabaw, w Zespole Szkolno-Przedszkolnym

Nr 1 (ul. 1 Maja) – wymieniono uszkodzoną nawierzchnię na placu zabaw.

Nadal uczniowie kl. II i III wałbrzyskich szkół podstawowych realizowali specjalny program nauki pływania (finansowany przez gminę Wałbrzych). Zajęcia odbywały się w ramach zajęć szkolnych, w obiektach sportowych. Uczniom zapewniono opiekę wykwalifikowanej kadry.

W ramach prowadzonego nadzoru dokonano **oceny wyposażenia i dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii**. W 8 szkołach oceniono dostosowanie mebli do wzrostu dzieci i młodzieży – oceną objęto 534 uczniów. Podobnie jak w roku ubiegłym nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast drobne uchybienia (braki w oznakowaniu i prawidłowym zestawieniu mebli w części sal) w 2 placówkach, tj. Publicznej Szkole Podstawowej Nr 21 (ul. Grodzka) i Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 2 (ul. Królewiecka). Dyrektorzy informowali o przyczynach wystąpienia uchybień w wyjaśnieniach do protokołów. Wydano zalecenia pokontrolne. Kontrole sprawdzające wykazały poprawę.

Należy nadmienić, że:

- podczas kontroli prowadzony był niejednokrotnie instruktaż w zakresie umeblowania sal zajęć (z uwzględnieniem certyfikacji oraz zasad ergonomii),
- często utrudnieniem w zapewnieniu uczniom odpowiednich mebli był system gabinetowy oraz pracownie komputerowe, z których korzystali uczniowie w różnym wieku,
- zaobserwowano poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowe meble; nadal w części był sprzęt wieloletni, w dobrym stanie, na bieżąco naprawiany; były też przypadki wyposażenia meblowego „wykonanego” na zamówienie,
- zdarzało się, że zestawiane były meble wyprodukowane wg „starej” i wg „nowej” normy,
- w czasie kontroli w zakresie oceny stanu sanitarnego placówek oświatowych dokonywano również analizy wyposażenia (zakupionego po 1997 r.) w aspekcie posiadania certyfikatów, nadal nie wszystkie meble/urządzenia i sprzęt sportowy będące na stanie szkół miały certyfikaty.

W 19 placówkach przeanalizowano 162 **rozkłady zajęć lekcyjnych** (w tym w szkołach funkcjonujących w młodzieżowym ośrodku wychowawczym i młodzieżowym ośrodku socjoterapii). W 2018 roku odnotowano poprawę higieny pracy umysłowej, nie stwierdzono nieprawidłowych rozkładów zajęć lekcyjnych. Plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia w poszczególnych dniach tygodnia, w tym:

- zajęcia powinny rozpoczynać się o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami nie powinna być większa niż 1 godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia również nie powinna być większa od 1 godziny. Z przeprowadzonych kontroli wynika również, że w większości szkół dyrektorzy stworzyli higieniczne warunki odpoczynku między lekcjami.

We wszystkich szkołach zapewniono uczniom **możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych**. Należy zaznaczyć, że w trakcie kontroli dyrektorzy szkół informowali, iż często uczniowie klas starszych szkół podstawowych oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych nie korzystali z tej możliwości.

W 2018 r. przeprowadzono **badania obciążenia uczniów ciężarem tornistrów**.

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego w Warszawie dotyczącymi przedmiotowej oceny wyznaczono 1 szkołę podstawową z terenu miasta, tj. Publiczną Szkołę Podstawową Nr 21 (ul. Grodzka). Badaniem objęto uczniów od kl. I -VIII (po dwa oddziały z każdego rocznika) – 346 osób. Ciężar tornistra 135 uczniów nie przekroczył 10% masy ciała, natomiast ciężar tornistra 50 uczniów objętych badaniem przekroczył 15% masy ciała (największe przekroczenie wynosiło 30,7 % w kl. I).

Należy zaznaczyć, że nie ma przepisów czy norm, które określają wagę tornistrów/plecaków uczniów. Punktem odniesienia są zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego, zgodnie z którymi ciężar tornistra/plecaka nie powinien przekraczać 10% do 15% masy ciała ucznia.

We wszystkich szkołach uczniowie mieli zapewnioną **opiekę medyczną** sprawowaną przez pielęgniarki. Gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiadało większość szkół, w 2 brak, tj. Niepublicznej Szkole Podstawowej "EUREKA - Szkoła z klasą" (ul. Matejki), w której świadczenia realizowane były poza placówką i Prywatnym Gimnazjum Żeńskim Sióstr Niepokalanek (Pl. M. Darowskiej), które korzystało z gabinetu wspólnie z LO, mieszczącym się w tym samym obiekcie. W trakcie kontroli szkół oceniano gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Nie stwierdzono nieprawidłowości. We wszystkich zapewniono punkt poboru ciepłej i zimnej wody, podłogi wykonane z materiałów umożliwiających dezynfekcję, a także środki myjąco dezynfekujące (w trakcie kontroli zwracano też uwagę na terminy przydatności do użycia ww. produktów). W Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 5 (ul. Limanowskiego) podczas kontroli stwierdzono okresowy brak ciepłej wody w gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, dyrektor wyjaśnił, że przepływowy podgrzewacz wody uległ awarii w przeddzień kontroli i zostanie naprawiony do czasu kolejnego dyżuru pielęgniarki. Poprawę stanu technicznego gabinetu wykazano w 1 placówce, tj. Rzemieślniczej Branżowej Szkole I stopnia (ul. Osiedle Górnicze) - na podłodze ułożono kafelki.

Ponadto w 5 szkołach (4 placówki będące pod nadzorem PPIS w Wałbrzychu i 1 placówka będąca pod nadzorem DPWIS we Wrocławiu) funkcjonowały szkolne gabinety stomatologiczne – w ramach realizacji „Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych, w latach 2018-2022”. Planowane jest także utworzenie kolejnych. Z opieki stomatologicznej mogły korzystać dzieci i młodzież z pobliskich placówek oświatowych.

Substancje/mieszanki chemiczne do celów dydaktycznych posiadała Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 26 (ul. Palisadowa) i Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 21 (ul. Grodzka). Placówki te w 2018 r. przekazały przeterminowane odczynniki chemiczne do utylizacji (ogółem 10 kg), w tym ww. szkoła (Nr 26) odczynniki otrzymane w ramach projektu pn. „Pracownia przyrodnicza w każdej gminie”. W placówkach nadal stosowane były odczynniki chemiczne do zajęć w klasach VII, VIII i gimnazjalnych. W czasie kontroli zwracano również uwagę na sposób postępowania z odpadami chemicznymi powstającymi w wyniku doświadczeń szkolnych, w większości produkty reakcji po zobojętnieniu lub rozcieńczeniu wylewane były do kanalizacji. W związku z wprowadzeniem nauki chemii do szkół podstawowych, w czasie prowadzonych kontroli zwracano uwagę dyrektorom na konieczność spełnienia określonych wymagań przy tworzeniu pracowni chemicznych i stosowaniu niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin.

Z posiadanych informacji wynika, że w szkołach znajdowało się ok. 8 kg niebezpiecznych substancji/mieszanin chemicznych.

W szkołach prowadzono **dożywianie dzieci i młodzieży w formie obiadów**. W skontrolowanych placówkach 13 % uczniów korzystało z ciepłych posiłków (w tym ok.

42% dofinansowywanych). W większości placówek posiłki były dowożone, przygotowywane poza szkołą. W zespołach szkolno-przedszkolnych często dzieci przedszkolne miały zapewnione żywienie przygotowywane przez inną firmę cateringową niż dzieci szkolne. Brak dożywiania w formie ciepłych posiłków odnotowano w Rzemieślniczej Branżowej Szkole I stopnia

(ul. Osiedle Górnicze). Szkoły podstawowe realizowały „Program dla szkół”, którego celem było udostępnianie dzieciom owoców, warzyw, mleka i produktów mlecznych.

W większości szkół funkcjonują „poidelka” do korzystania z wody wodociągowej. W placówkach, które nie posiadały wyniku badania wody z „poidelek” wydawano zalecenia pokontrolne obligujące do ich przeprowadzania. W sytuacji nie spełnienia wymaganych parametrów wody „poidelka” były wyłączane z użytku do czasu uzyskania prawidłowego wyniku.

Szkoły wyższe

w ewidencji znajdowały się 3 placówki. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń.

Placówki z pobytem całodobowym – w ewidencji znajdowało się 9 placówek, tj. 4 domy dla dzieci prowadzone przez Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Salvator”, 2 domy studenckie, internat, młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń.

W Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii (ul. Orkana) częściowo zrealizowano ubiegłoroczne ustalenia, poprawiono estetykę ścian w ciągach komunikacyjnych. Dyrektor placówki poinformował o sposobie likwidacji odczynników chemicznych, w tym niebezpiecznych (otrzymanych w 2007 r. z programu unijnego) – przesłano kopię dokumentów potwierdzających przekazanie odpadów.

W Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym (ul. Strzegomska) w trakcie kontroli, w łazience jednej grupy stwierdzono nierówną nawierzchnię brodzika i ubytki sylikonu przy brodziku, ponadto w pokoju na ścianie widoczne były zawilgocenia z ciemnym nalotem. Zalecono wyłączyć pokój z użytku do czasu doprowadzenia ściany do właściwego stanu technicznego oraz doprowadzić brodzik i jego uszczelnienie do stanu umożliwiającego jego łatwe utrzymanie w czystości. Dyrektor poinformował pismem o usunięciu usterek i ponownym włączeniu pokoju do użytku oraz podjął decyzję o wyłączeniu z użytku boiska w związku z pogorszeniem jego nawierzchni.

W Domu Studenckim Politechniki Wrocławskiej w Wałbrzychu (ul. A. Krajowej) pomieszczenia od kilku lat nie były remontowane. Mimo drobnych konserwacji, które wykonano w 2018 r. nadal wymagają odświeżenia i poprawy estetyki. Kierownik Domu Studenckiego wyjaśnił, że ze względu na zmiany w przepisach dot. uczelni zaplanowany remont został wstrzymany.

W Domu dla Dzieci Nr 4 (ul. Miła) w trakcie kontroli widoczne były ślady zawilgocenia w łazience na I piętrze. Dyrektor w złożonych wyjaśnieniach do protokołu zobowiązał się do przeprowadzenia remontu podczas nieobecności dzieci w okresie wakacji, kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie uchybienia.

Dyrektor Domu dla Dzieci Nr 2 (ul. Sułkowskiego) poinformował o występowaniu pluskiew w obiekcie oraz o podejmowanych działaniach zmierzających do oczyszczenia budynku z insektów. Dzieci przebywały w tym czasie poza obiektem (na kolonii). Przed powrotem wychowanków z wypoczynku przeprowadzono kontrolę oceniającą skuteczność podjętych działań, w trakcie której stwierdzono brak śladów bytowania pluskiew.

Placówki z pobytem dziennym – w ewidencji znajdowało się 19 placówek tj. 13 - świetlice, placówki wsparcia dziennego, zajęcia opiekuńczo-wychowawcze (w 2018 r. 1-

rozpoczęła działalność); 2 warsztaty terapii zajęciowej; 2 ośrodki kultury i 2 sale zabaw, tzw. wewnętrzne place zabaw (Kinderplanety), zlokalizowane w centrach handlowych. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń. W Świetlicy Środowiskowej Stary Zdrój (ul. A. Krajowej) poprawiono estetykę pomieszczeń, usunięto wykazane w ubiegłym roku usterki.

Wypoczynek dzieci i młodzieży – w elektronicznej bazie wypoczynku zgłoszonych było 79 turnusów (17 - wypoczynek zimowy, 62 - wypoczynek letni), skontrolowano 33 turnusów (11 - wypoczynek zimowy, 22 - wypoczynek letni). Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań czystości i porządku. Należy zaznaczyć, że:

- podczas kontroli wypoczynku pozostawiano materiały edukacyjne dotyczące właściwych zachorowań chroniących przed zachorowaniami, wypadkami i urazami,
- prowadzono poradnictwo dotyczące zasad bezpiecznego wypoczynku,
- niekiedy stwierdzone uchybienia były usuwane w trakcie kontroli,
- dzieci i młodzież korzystająca z form wyjazdowych objęta była całodziennym wyżywieniem, natomiast półkolonie, zapewniające opiekę przez część doby, organizowały dla swoich uczestników dożywianie,
- w miejscach wypoczynku zapewniono apteczki wyposażone w podstawowe środki pierwszej pomocy, świadczenia opieki zdrowotnej udzielane były poza miejscem wypoczynku (w ramach ogólnie obowiązujących przepisów).

W porównaniu do roku ubiegłego wzrosła liczba zorganizowanych turnusów wypoczynku z 39 w 2017 do 79 w 2018. Najwięcej turnusów było zorganizowanych w Wałbrzyskim Centrum Sportowo-Rekreacyjnym "AQUA-ZDRÓJ" (ul. Ratuszowa).

V. Zakłady produkcji żywności, żywienia i obrotu środkami spożywczymi oraz wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2018 r. na terenie miasta Wałbrzych skontrolowano 445 zakładów produkcji żywności, żywienia, wytwórni i miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością spośród 1191 ujętych w rejestrze zakładów.

Pracownicy Oddziału Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku przeprowadzili łącznie 601 kontroli.

W wyniku oceny stanu sanitarnego zakładu, przeprowadzonego na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego zakładu – z 252 zakładów 25 oceniono jako niezgodnych z wymaganiami sanitarnymi.

Wydano 28 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego, oraz nałożono 56 mandatów na łączną kwotę 17950 zł. Ogółem pobrano do badania laboratoryjnego 187 próbek żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym zdyskwalifikowano łącznie 20 próbek.

Próbki pobierane do badań laboratoryjnych oceniano m.in. w kierunku zgodności znakowania z obowiązującymi przepisami. Przyczyną kwestionowania było niedostosowanie przez przedsiębiorców etykiet do obowiązujących od dnia 13 grudnia 2014 r. wymagań

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. Urz. UE. L 304 z dn. 22.11.2011 str. 18 z późn. zm.).

Prowadzono działania związane z powiadomieniami alarmowymi w systemie RASSF (Rapid Alert System for Food and Feed) Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt.

Przeprowadzono kontrole sanitarne - sprawdzono wycofanie z obrotu wymienionych w powiadomieniach alarmowych produktów spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, które mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów.

W wyniku przeprowadzonych urzędowych kontroli żywności w niżej wymienionych grupach zakładów stwierdzano najczęściej następujące nieprawidłowości sanitarne:

W grupie Automaty do lodów

- automat do produkcji lodów z brudnymi wewnątrz uszczelkami,
- obudowa zlewozmywaka 2-komorowego i umywalki w pomieszczeniu produkcyjnym utrzymano w niewłaściwym stanie higieniczno-sanitarnym,
- lodówka podręczna do przechowywania surowców utrzymana w niewłaściwym stanie higieniczno-sanitarnym,
- proszek lodowy do produkcji lodów przechowywany bezpośrednio na posadzce.

Stosowano karanie mandatowe, wszczęto postępowanie administracyjne. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości.

W grupie piekarni:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń i wykorzystywanego sprzętu produkcyjnego,
- obecność szkodników (mkliska mącznego) w pomieszczeniach zakładu,
- zakład nieprawidłowo zabezpieczony przed dostępem szkodników,
- nie są przestrzegane opracowane procedury GHP/GMP oraz system HACCP,
- nieprawidłowo przechowywane surowce stosowane do produkcji,
- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń,
- niewłaściwe przechowywanie opakowań jednorazowego użycia- niezabezpieczone przed czynnikami zewnętrznymi,
- brak dokumentu potwierdzającego właściwą jakość produkowanego w zakładzie pieczywa pod względem parametrów fizyko-chemicznych.

W tej grupie zakładów nałożono 1 mandat na kwotę 300 zł.

W grupie sklepów:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny i techniczny pomieszczeń oraz wyposażenia,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu,
- w sprzedaży środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości oraz po terminie przydatności do spożycia,
- brudne zniszczone urządzenia chłodnicze,
- brak warunków do mycia rąk
- przechowywanie środków spożywczych niezgodne z deklaracjami producentów,
- personel nie przestrzega zasad higieny osobistej,
- nierealizowanie procedur i instrukcji dokumentacji GHP, systemu HACCP,
- brudne wózki i koszyki zakupowe dla klientów,
- brudno utrzymane toalety dla personelu,
- brak zabezpieczenia przed dostępem szkodników- obecność szkodników oraz ich śladów,
- brak opracowanej dokumentacji GHP oraz systemu HACCP,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych - przerwanie łańcucha chłodniczego, nie zachowanie segregacji asortymentowej, przechowywanie bezpośrednio na posadce,
- brak aktualnego wyniku badania wody używanej w zakładzie pod względem parametrów mikrobiologicznych, brak opracowanej procedury określającej częstotliwość jej badania,
- nie podaje się informacji dla konsumentów dotyczących substancji powodujących reakcje nietolerancji, które znajdują się w wykazie alergenów wymienionych w załączniku II rozporządzenia 1169/2011,
- otoczenie zakładów utrzymane brudno, teren przy pojemnikach na odpady utrzymany brudno.

W tej grupie zakładów nałożono 23 mandaty na łączną kwotę 6050,00 zł. Wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego.

W grupie super, hipermarkety:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń zakładu,
- brudne wózki i koszyki zakupowe dla klientów,
- brudno utrzymane pomieszczenia zakładów,
- brak segregacji asortymentowej podczas przechowywania środków spożywczych w magazynach chłodniczych,
- brak przestrzegania instrukcji dokumentacji GHP,
- obecność szkodników i ich śladów.

W tej grupie zakładów nałożono 3 mandaty karne na kwotę 1500 zł. Wydano 1 decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

W grupie zakładów magazyny hurtowe:

- brak skutecznej identyfikowalności dostarczanych i wprowadzanych do obrotu produktów,
- brak etykiet na artykułach spożywczych,
- brak realizacji procedur i instrukcji GHP,
- oferowanie do sprzedaży środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia i dacie minimalnej trwałości oraz o zmienionych cechach organoleptycznych z oznakami psucia.

Nałożono 2 mandaty na kwotę 500 zł.

W grupie Środki transportu żywności

środek transportu Ford Transit DBA X775 - część bagażowa

- ubytki w tapicerce sufitowej, podłoga brudna, zniszczona, ściany boczne brudne, powierzchnia zniszczona z ubytkami, obrzeża podłogi skorodowane, obicie drzwi brudne, zniszczone z zagłębieniami w metalowej konstrukcji.

Stosowano karanie mandatowe. Wydano decyzję administracyjną.

W grupie zakładów prowadzących żywienie zbiorowe otwarte:

- pomieszczenia zakładu utrzymane brudno, wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem,
- brak do wglądu orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu,
- personel nie przestrzega podstawowych zasad higieny,
- brudno utrzymane pomieszczenia zakładów,
- otoczenie zakładów utrzymane brudno, teren przy pojemnikach na odpady utrzymany brudno,
- nieprawidłowe warunki przechowywania surowców stosowanych do produkcji oraz wyrobów gotowych,
- stwierdzono środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia oraz dacie minimalnej trwałości,
- zniszczony sprzęt produkcyjny oraz sprzęt pomocniczy,
- brak szkoleń pracowników z zakresu realizacji procedur GHP/GMP oraz systemu HACCP,
- brak identyfikacji produktów i półproduktów produkowanych w zakładach- nie znakuje się datą produkcji wyrobów,
- brak warunków do mycia rąk- brak bieżącej ciepłej i zimnej wody przy umywalkach do mycia rąk, brak środków do mycia i dezynfekcji rąk,
- artykuły spożywcze przechowywane w temperaturach niezgodnych z deklaracjami producentów, zamrażanie artykułów wymagających przechowywania w warunkach chłodniczych,
- brak warunków mycia opakowań transportowych,
- brak realizacji procedur i instrukcji GHP,
- nieprawidłowy stan higieniczno – sanitarny toalet dla klientów,

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń, sprzętu produkcyjnego oraz sprzętu pomocniczego,
- brak oceny jakości wyrobu gotowego produkowanego w zakładzie pod względem parametrów mikrobiologicznych, brak opracowanej procedury określającej częstotliwość badania,
- brak opracowanych procedur GHP/GMP i systemu HACCP,
- nie podaje się informacji dla konsumentów dotyczących substancji powodujących reakcje nietolerancji, które znajdują się w wykazie alergenów wymienionych w załączniku II rozporządzenia 1169/2011,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych- przerwanie łańcucha chłodniczego, nie zachowywanie zasad segregacji asortymentowej, przechowywanie bezpośrednio na posadce oraz w pomieszczeniach i przy stanowiskach przeznaczonych do innych celów.

W tej grupie zakładów wydano 7 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładu. Nałożono 10 mandatów na kwotę 2900 zł.

W grupie zakładów małej gastronomii:

- brak warunków do mycia, obróbki, rozdrabniania i magazynowania świeżych warzyw i owoców,
- brak warunków do mycia rąk,
- brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu,
- odzież robocza przechowywana w przypadkowych miejscach,
- urządzenia, sprzęt produkcyjny brudne,
- pomieszczenia zakładu wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem,
- brak zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- nieprawidłowo przechowywane naczynia jednorazowego użycia,
- brak wydzielonego miejsca do przechowywania sprzętu porządkowego,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych.

W tej grupie zakładów wydano 4 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładu. Nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 3000 zł.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń,
- informacja na temat alergenów lub reakcji nietolerancji przekazywana konsumentom w sposób nieprawidłowy,
- przechowywanie artykułów spożywczych łatwopsujących się w temperaturze niezgodnej z deklaracją producenta,
- zakład niewłaściwie zabezpieczony przed dostępem szkodników,
- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń zakładu, sprzętu produkcyjnego i pomocniczego,

- brudno utrzymane pomieszczenia zakładu,
- sprzęt porządkowy przechowywany w przypadkowych miejscach,
- personel pracuje w nieprawidłowej odzieży ochronnej,
- nie przestrzega się opracowanych procedur i instrukcji GHP/GMP, systemu HACCP,
- niekompletna dokumentacja GHP, opracowane karty zapisów nie są powiązane z instrukcjami,
- drobny sprzęt produkcyjny zniszczony, niedomyty, z resztkami pokarmowymi,
- nieprawidłowe przechowywanie umytych naczyń kuchennych,
- brak wystarczającej powierzchni magazynowej do przechowywania żywności,
- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny środków transportu,
- nieprawidłowy stan sanitarny wyposażenia i stanowisk produkcyjnych,
- niedostateczna higiena osobista personelu,
- brak wyniku oceny jakości gotowego wyrobu pod względem parametrów mikrobiologicznych

W tej grupie zakładów nałożono 8 mandatów karnych na kwotę 2700 zł. Wydano 2 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładu.

W wyniku dokonanych ocen teoretycznych żywienia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nie uwzględnia się produktów zbożowych takich jak makarony pełnoziarniste, kasze,
- ryż brązowy, pieczywo z pełnego przemiału,
- komponuje się posiłki z użyciem tego samego produktu spożywczego – monotoność posiłków,
- brak uwzględnienia w posiłkach pełnowartościowego białka zwierzęcego,
- stosuje się produkty wysokotłuszczowe i wysokoprzetworzone tj. salceson, parówki, pasztet, pasztetowa,
- brak zaplanowania każdego dnia dwóch porcji mleka lub produktów mlecznych, porcję mleka podaje się tylko w jednym posiłku,
- nie urozmaica się technik kulinarnych w przyrządzanych potrawach- przewaga posiłków obiadowych tj. drugie danie przy użyciu smażenia,
- oznakowanie informacją o alergenach nieprawidłowe tj. nie odnosi się do poszczególnych potraw tylko do całych zestawów obiadowych,
- mało urozmaicone dodatki warzywne do śniadań i kolacji,
- nie uwzględniono co najmniej jednej porcji z grupy mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych lub przetworów mlecznych,
- podaje się ciężkostrawne, tłuste potrawy mięsne, wysokoprzetworzone, konserwowane wędliny, zwłaszcza wieprzowe oraz wysokotłuszczowe produkty mleczne,
- nie podaje się rodzaju owoców, z których przygotowano kompot do posiłków obiadowych,
- zbyt mała ilość podawanych owoców,
- w ciągu dekady tylko 1 raz podano potrawę z udziałem ryb,

- brak wyszczególnienia rodzaju pieczywa stosowanego w żywieniu,
- nie określa się rodzaju i nazwy serów i wędlin w podawanych posiłkach,
- nie uwzględniono w jadłospisie przetworów mlecznych fermentowanych dot. jogurtów, kefirów, natomiast do każdego śniadania zaplanowano mleko z płatkami kukurydzianymi- mało zróżnicowane posiłki śniadaniowe,
- nie uwzględniono produktów zbożowych bogatych w węglowodany do posiłków obiadowych,
- w ciągu dekady ani razu nie podano napoju do obiadu; brak jest też zróżnicowania napojów, podaje się wyłącznie herbatę,

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w sposobie żywienia polecono uwzględnić wniesione uwagi przy układaniu jadłospisów i stosować wytyczne w zakresie racjonalnego żywienia.

W 2018 r. prowadzono nadzór nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz żywnością wzbogacaną witaminami lub składnikami mineralnymi, wprowadzanymi do obrotu przez Internet. Oceniono 21 prezentacji produktów. Zakwestionowano 18 prezentacji suplementów diety. W przypadku 9 prezentacji dotyczących 3 produktów, sprawę prowadził Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu. W pozostałych przypadkach sprawy przekazano właściwym terenowo państwowym powiatowym inspektorom sanitarnym.

VI. Podmioty lecznicze

Oddział Epidemiologii prowadzi działalność w zakresie:

- zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych,
- rejestracji zgłoszeń chorób zakaźnych,
- organizacji i kontroli pracy punktów szczepień,
- rejestracji, analizy, zgłaszania niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- wykonawstwa szczepień ochronnych,
- zamawiania, dystrybucji i kontroli w zakresie gospodarki szczepionkami w punktach szczepień,
- prowadzenia monitoringu warunków przechowywania i transportu szczepionek,
- rejestracji ognisk zakażeń szpitalnych,
- kontroli placówek lecznictwa,
- współpracy z Inspekcją Weterynaryjną.

W 2018 r. przeprowadzono 115 kontroli, podczas których skontrolowano 64 placówki lecznictwa spośród 291 zarejestrowanych.

Podmioty lecznicze zlokalizowane na terenie miasta zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 r. posiadają opracowane i wdrożone procedury zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Procedury podlegają okresowej analizie i weryfikacji. Placówki posiadają również instrukcje stanowiskowe. W celu weryfikacji znajomości zasad obowiązujących

procedur medycznych i higienicznych organizowane są szkolenia personelu przez kierowników zakładu i szkolenia zewnętrzne. Postępowanie w zakresie dezynfekcji, sterylizacji, gospodarki odpadami medycznymi oraz prania bielizny nie budziło zastrzeżeń. W obiektach prowadzona jest kontrola wewnętrzna.

W Specjalistycznym Szpitalu im. dra A. Sokołowskiego przy ul. Batorego 4 i ul. Sokołowskiego 4 w Wałbrzychu podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno – higienicznego.

W Specjalistycznym Szpitalu im. dra A. Sokołowskiego przy ul. Sokołowskiego 4 w Wałbrzychu powstała Poradnia Chirurgii Szczękowo – Twarzowej dla pacjentów pozaszpitalnych.

W roku sprawozdawczym rozpatrzone były trzy interwencje dotyczące szpitala. Pierwsza dotyczyła nieprzestrzegania zasad higieny rąk przez personel, braku izolacji dzieci i niezachowania reżimu sanitarnego na sali w której było hospitalizowane dziecko z chorobą zakaźną w Oddziale Pediatrycznym Specjalistycznego Szpitala im. dra A. Sokołowskiego przy ul. Batorego w Wałbrzychu. Pracownicy Oddziału Epidemiologii podjęli czynności kontrolne podczas których sprawdzono zasadność przedstawionych zarzutów.

Sprawdzono znajomość zasad higieny rąk-personel przeprowadzał czynności zgodnie z procedurą. Podczas kontroli stwierdzono, że hospitalizowane dzieci w oddziale są izolowane w zależności od objawów chorobowych i zachowany jest reżim sanitarny na salach.

Druga interwencja dotyczyła braku wydzielonego miejsca do mycia kubków przez pacjentów w Oddziale Dziennym Psychiatrycznym Specjalistycznego Szpitala im. dra A. Sokołowskiego przy ul. Batorego 4 w Wałbrzychu. Podczas czynności kontrolnych w przedmiotowym oddziale stwierdzono, że pacjenci mogą korzystać z pomieszczenia wyposażonego w punkty wodne z dopływem zimnej i ciepłej bieżącej wody do mycia rąk i mycia brudnych kubków. Stanowisko mycia naczyń wyposażone w płyn myjący i ręczniki jednorazowego użycia.

Kolejna interwencja dotyczyła zgłoszenia przez pacjentkę zakażenia gronkowcem złocistym, po zabiegach wykonywanych w Przychodni NZOZ „Śródmieście – Biały Kamień” przy ul. Wysockiego 24 -24a w Wałbrzychu oraz w Specjalistycznym Szpitalu im. dra A. Sokołowskiego. Przeprowadzone kontrole w podmiotach leczniczych nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stosowanych przez personel procedur higienicznych. W placówkach prowadzona jest profilaktyka zakażeń poprzez regularne kontrole wewnątrzzakładowe, szkolenia personelu dotyczące przestrzegania procedur z zakresu higieny i epidemiologii. Z analizy dokumentacji medycznej wynikało, że w dniu wypisu pacjentki ze szpitala proces gojenia ran przebiegał prawidłowo. Podczas dwóch wizyt w Poradni Chirurgii Ogólnej brak wpisów świadczących o nieprawidłowym procesie gojenia się miejsca operowanego. Podczas trzeciej wizyty w Poradni z uwagi na zainfekowaną ranę wykonano posiew wymazu z rany, z którego wyhodowano *Staphylococcus aureus* MSSA. Pacjentce zalecono stosowanie się do zaleceń dotyczących pielęgnacji rany.

Kontrole przeprowadzone w Specjalistycznym Szpitalu Ginekologiczno – Położniczym im. E. Biernackiego przy ul. Paderewskiego 10 w Wałbrzychu i w Szpitalu Jednodniowym WOO Focus przy ul. Blankowej 49 A w Wałbrzychu nie wykazały uchybień stanu sanitarno – higienicznego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu sprawował nadzór nad prawidłowym zgłaszaniem przypadków zachorowań na choroby zakaźne przez placówki lecznictwa, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ogółem przeprowadzono 166 wywiadów epidemiologicznych. Zarejestrowano 22

chorych na gruźlicę mieszkających na terenie naszego miasta (w tym 20 przypadków zachorowań na gruźlicę prątkującą, 2 osoby na gruźlicę nieprątkującą). Zgłoszono 3 zgony na gruźlicę prątkującą oraz 1 zgon z powodu wznowy zachorowania. Osoby chorujące na gruźlicę pochodzą w większości ze środowiska o niskim statusie materialnym. Większość zachorowań wystąpiło u mężczyzn w przedziale wiekowym od 30 do 80 lat. Nadzorem objęto również osoby z otoczenia tych chorych.

Na terenie miasta zarejestrowano 8 zachorowań wywołanych przez pałeczki Salmonella, przebadano 7 ozdowieńców, z rejestru skreślono 8 ozdowieńców. Przebadano 2 nosicieli tych pałeczek, W wyniku przeprowadzonych badań kontrolnych po leczeniu skreślono z rejestru 4 nosicieli.

Zarejestrowano 2 przypadki zachorowań na Wirusowe Zapalenie Wątroby Typu A.

Pod nadzór lekarzy pierwszego kontaktu skierowano 8 osób zakażonych wirusem HBV oraz osoby z ich otoczenia. Nadzorem objęto 15 nosicieli zakażonych wirusem HCV.

Sprawowano nadzór nad wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad gospodarką preparatami szczepionkowymi. W ramach prowadzonego rejestru niepożądanych odczynów poszczepiennych zgłoszono 24 przypadki odczynu poszczepiennego u dzieci.

Zarejestrowano 6 przypadków pokąsań u ludzi przez psy. Osoby te objęto nadzorem i pouczono o konieczności konsultacji z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej. Szczepieniu p/wścieklicznie poddano 2 osoby.

W ramach współpracy Inspekcja Weterynaryjna zgłaszała obserwacje weterynaryjne zwierząt poddanych badaniom lekarsko – weterynaryjnym w kierunku wściekliczyny.

Współpracowano z innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarnymi w zakresie zgłaszalności chorób zakaźnych, objęcia nadzorem osób chorych i osób z ich otoczenia

Udzielano informacji osobiście lub telefonicznie na tematy dotyczące chorób zakaźnych, szczepień ochronnych mieszkańcom miasta, w tym osobom wyjeżdżającym za granicę.

Propagowano szczepienia przeciwko grypie sezonowej, inwazyjnej chorobie meningokokowej i zakażeniom pneumokokowym.

Analiza sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie miasta Wałbrzycha w 2018 r. w porównaniu do 2017 r.

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań		Zapadalność	
		Rok 2017	Rok 2018	Rok 2017	Rok 2018
Ospa wietrzna		576	363	501,77	320,95
Wirusowe zapalenie wątroby typu A		7	2	6,09	1,76
Wirusowe zapalenie wątroby typu B		9	8	7,83	7,07
Wirusowe zapalenie wątroby typu C		22	15	19,14	13,26
Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy	77	23	67	20,33
	inne określone	7	14	6,09	12,37
	nie określone	47	45	40,89	39,78
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	wywołane przez Clostridium difficile	4	7	3,48	6,18
	nie określone	44	26	38,28	22,98
Biegunka i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		77	129	67	114,05
Salmoneloza		12	8	10,44	7,07
Borelioza		48	23	41,76	20,33
Płonica (szkarlatyna)		21	23	18,27	20,33
AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności		1	1	0,87	0,88
HIV		2	6	1,74	5,30
Lamblioza		24	25	20,88	22,10
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		1	2	0,87	1,76
Krzusiec		3	1	2,61	0,88

VII. Ocena stanu sanitarno-technicznego obiektów wczasowo-turystycznych w 2018 roku

1. Baza noclegowa

W 2018 r. skontrolowano 9 hoteli funkcjonujących na terenie miasta, które odznaczały się dobrym stanem sanitarno-technicznym.

Ponadto zostały skontrolowane 3 inne obiekty świadczące usługi noclegowe pod względem spełnienia wymogów sanitarnych, a przede wszystkim zagrożenia przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń. Obiekty noclegowe odznaczały się dobrym stanem sanitarno-technicznym – postępowanie z bielizną czystą i brudną było prawidłowe, czystość w pomieszczeniach zachowana, przeglądy klimatyzacji dokonywane przynajmniej raz w roku, zabiegi DDD wykonywane samodzielnie lub zlecane firmom zewnętrznym.

Właściciele obiektów zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), monitorują obecność pałeczek z rodzaju *Legionella* sp. w instalacji ciepłej wody. Z przedłożonych do wglądu w trakcie kontroli sprawozdań z badań wynika, że ciepła woda spełnia wymogi wyżej cytowanego rozporządzenia.

2. Baseny kryte i odkryte

Pod nadzorem PPIS w Wałbrzychu znajdują się 2 pływalnie kryte, tj. przy ul. Sokołowskiego 75 oraz w Hotelu „Maria” przy ul. Wrocławskiej 134b oraz Park wodny „Aqua-Zdrój” przy ul. Ratuszowej 6.

Pływalnia kryta przy Zespole Szkół Nr 4, ul. Sokołowskiego 75, Wałbrzych

W ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PPIS w Wałbrzychu z niecki pływalni pobrano 1 próbkę wody do badań bakteriologicznych, 1 próbkę wody do badań fizykochemicznych oraz 2 próbki do badań w kierunku pałeczek *Legionella* sp. z instalacji ciepłej wody, nie kwestionując żadnej.

W ramach realizacji kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalni zarządca obiektu zlecił badania wody:

- z niecki - 20 próbek pod względem bakteriologicznym oraz 11 próbek pod względem fizykochemicznym (kwestionowano 1 próbkę ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia chloroformu, kolejne sprawozdanie z badania próbki wody przedłożone przez zarządcę wykazało poprawę w powyższym zakresie),
- z instalacji ciepłej wody - 2 próbek w kierunku obecności bakterii *Legionella* sp., które kwestionowano ze względu na obecność pałeczek powyżej 10 000 jtk w 100 ml wody, (PPIS w Wałbrzychu zobowiązał zarządcę do natychmiastowego wyłączenia pryszniców z użytkowania oraz do przeprowadzenia zabiegów czyszczenia

i dezynfekcji instalacji ciepłej wody, gdyż z uwagi na bardzo wysokie skażenie woda nie nadawała się do kąpieli).

Kontrola pływalni wraz z zapleczem sanitarnohigienicznym nie wykazała nieprawidłowości.

Pływalnia kryta z odnową biologiczną w hotelu „Maria”, ul. Wrocławska 134b,
Wałbrzych

W ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PPIS w Wałbrzychu pobrano z niecki rekreacyjnej, jacuzzi i jacuzzi solankowego na pływalni 5 próbek wody do badań bakteriologicznych i 3 próbki wody do badań fizykochemicznych, kwestionując:

- pod względem bakteriologicznym 2 próbki wody z niecek rekreacyjnej i jacuzzi solankowego,
- z uwagi na obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa* oraz podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów w 36°C (ze względu na stwierdzone zanieczyszczenie bakteriologiczne wody niecki zostały wyłączone z eksploatacji do czasu uzyskania prawidłowych wyników badania wody),
- pod względem fizykochemicznym 2 próbki wody z niecek jacuzzi i jacuzzi solankowego z uwagi na wartość pH.

W ramach realizacji kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalni zarządca obiektu zlecił badania wody z niecek: 90 próbek pod względem bakteriologicznym i 51 próbek pod względem fizykochemicznym. Na podstawie przedłożonych sprawozdań zakwestionowano:

- 10 próbek pod względem bakteriologicznym (podwyższona ogólna liczba mikroorganizmów, obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa*),
- 17 próbek pod względem fizykochemicznym (podwyższona wartość mętności, utlenialności, azotanów).

W odpowiedzi na interwencje PPIS (w przypadku otrzymania sprawozdań ze złymi wynikami badań wody w ramach kontroli wewnętrznej) zarządca informował o podejmowanych działaniach naprawczych bądź wyłączeniu niecek z użytkowania – do czasu otrzymania prawidłowych wyników badania wody.

Jakość wody w nieckach basenowych podlega ciągłym zmianom wynikającym z obciążenia obiektu, skuteczności prowadzonych procesów uzdatniania i dezynfekcji wody, intensywności wymiany wody w nieckach z systemu recyrkulacji, dlatego zarządca jest zobowiązany do monitorowania jakości wody do kąpieli. Z analizy wyników badań przedłożonych przez zarządcę wynika, że proces uzdatniania i dezynfekcji wody w nieckach na pływalni przy ul. Wrocławskiej 134b wymaga udoskonalenia, w celu całkowitego wyeliminowania przekroczeń wskaźników mikrobiologicznych w wodzie do kąpieli i spełnienia wymogów sanitarnych, określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2015 r. poz. 2016).

Park wodny „Aqua-Zdrój” przy ul. Ratuszowej 6 w Wałbrzychu

Obiekt posiada nieckę sportową, rekreacyjną (wykorzystywaną dodatkowo do nauki pływania dla niemowląt), brodzik dla dzieci oraz 2 whirlpoole. W ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PPIS w Wałbrzychu pobrano z niecek pływalni: 10 próbek wody do badań bakteriologicznych i 6 próbek wody do badań fizykochemicznych, kwestionując 2 próbki wody z niecek whirlpooli z uwagi na stężenie chloroformu. W sprawie usunięcia nieprawidłowości zostało wszczęte postępowanie administracyjne, umorzone po uzyskaniu prawidłowych wyników badania wody (przed wydaniem decyzji).

W ramach realizacji kontroli wewnętrznej jakości wody w parku wodnym zarządca obiektu zlecił badania wody z niecek: 214 próbek pod względem bakteriologicznym (1 kwestionowana ze względu na liczbę bakterii *Pseudomonas aeruginosa*) i 123 próbek pod względem fizykochemicznym (kwestionowano w 5 próbkach azotany, w 3 próbkach utlenialność, w 2 próbkach mętność i chloroform).

W wyniku kontroli sanitarnej zarządcy wydano zalecenia dotyczące między innymi: wymiany bądź uzupełnienia silikonu uszczelniającego przy urządzeniach sanitarnych, odnowienia zardzewiałej powierzchni drzwi hydrantu, dokładnego czyszczenia szkieletu wypłyceń w niecce sportowej, wymiany przetartych obić sof i pufów w holu wejściowym i miejscu zmiany obuwia przed wejściem do szatni oraz odnowienia części powierzchni malarskiej w hamowni.

Na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1261 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu wydał pozytywne oceny roczne o jakości wody dla funkcjonujących na terenie miasta krytych obiektów kąpielowych, które zostały opublikowane na stronie internetowej PSSE w Wałbrzychu.

Na terenie miasta brak było zorganizowanych kąpielisk, czynnych w sezonie letnim. W 2018 r. mieszkańcy Wałbrzycha mogli korzystać z rekreacji w 3 miejscach okazjonalnie wykorzystywany do kąpieli na terenie powiatu: 2 na Jeziorze Bystrzyckim – „Słoneczne” przy ul. Wodnej oraz „Zagórze Śląskie” przy ul. Spacerowej 6 w Zagórzcu Śląskim, a także nad „Zalewem Stare Bogaczowice” w Starych Bogaczowicach, działających nie dłużej niż 30 dni w sezonie w systemie weekendowym od piątku do niedzieli.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu zaopiniował pozytywnie wszystkie przedłożone projekty uchwał rad gmin w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli, a po przedłożeniu przez organizatorów wyników badania próbek wody wydał bieżące oceny o przydatności wody do kąpieli (w odniesieniu do sprawozdań z badań jakości wody przed rozpoczęciem funkcjonowania miejsc oraz w trakcie ich funkcjonowania). Ogółem w sezonie wydano 6 ocen o przydatności wody do kąpieli.

VIII. Ocena stanu sanitarno-technicznego innych obiektów użyteczności publicznej w 2018 roku

1. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

W 2018 roku skontrolowano 118 zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej pod kątem spełnienia ogólnych wymogów.

W trakcie roku stan sanitarny i porządkowy kwestionowano w jednym zakładzie fryzjerskim, co skutkowało ukaraniem właścicielki mandatem w wysokości 300 zł. Stwierdzone uchybienia sanitarne dotyczyły używania brudnego, zanieczyszczonego włosami sprzętu, braku jego dezynfekcji oraz niezachowania czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcia zaniedbań sanitarno-higienicznych i porządkowych.

Przeprowadzone kontrole w pozostałych obiektach nie wykazały naruszenia wymagań ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych, procedury postępowania ze sprzętem kosmetycznym i fryzjerskim były prawidłowe, nie kwestionowano również czystości i porządku w pomieszczeniach zakładów. W kilku przypadkach wydano zalecenia, wpisane do książki kontroli, dotyczące m.in.:

- oznakowywania preparatów kosmetycznych datą ich pierwszego użycia (dotyczy kosmetyków posiadających na opakowaniu znak graficzny określający czas, w jakim od otwarcia preparat może być stosowany),
- prowadzenia biologicznej kontroli wewnętrznej procesu sterylizacji testem Sporal A.

W kontrolowanych obiektach, w których prowadzone są zabiegi z naruszeniem ciągłości tkanek ludzkich, zostały opracowane i wdrożone procedury, zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi zgodnie z art. 16 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, tj. procedury postępowania ze sprzętem powodującym naruszenie ciągłości tkanek, procedury dezynfekcji skóry i błon śluzowych oraz procedury dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń. Sprzęt wielokrotnego użytku wykorzystywany do zabiegów naruszających ciągłość tkanek poddawany jest sterylizacji w autoklawie we własnym zakresie lub przez podmiot zewnętrzny.

W skontrolowanych solariach po wejściu w życie ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. 2017 poz. 2011) nie stwierdzono naruszenia jej wymogów dotyczących: reklamowania i promocji usług w zakresie opalania ciała, informowania klientów o szkodliwości korzystania z solarium, udostępniania solarium małoletnim.

3. Ustępy publiczne i ogólnodostępne

Na terenie Wałbrzycha pod nadzorem sanitarnym PSSE w Wałbrzychu znajduje się 6 ustępów publicznych, które zostały skontrolowane w 2018 r. Wszystkie szalety miejskie odznaczały się prawidłowym stanem sanitarno-technicznym.

PPIS w Wałbrzychu nie prowadzi bieżącego nadzoru sanitarnego nad toaletami ogólnodostępnymi w obiektach użyteczności publicznej. Jednakże w związku ze skargą dotyczącą niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego toalety ogólnodostępnej dla klientów w Hipermarkecie b1 przy ul. Kusocińskiego 4 w Wałbrzychu przeprowadzono kontrolę sanitarną wyżej wymienionego obiektu. W wyniku dokonanych czynności kontrolnych stwierdzono, że pomieszczenia w toalecie, jej wyposażenie, urządzenia sanitarne oraz armatura są zniszczone, niekompletne i wyeksploatowane. W związku z powyższym wobec właściciela obiektu, zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1261 z późn. zm.) zostało wszczęte postępowanie administracyjne nakazujące usunięcie uchybień sanitarno-technicznych. Ponadto osobę odpowiedzialną za brak utrzymania czystości i porządku w pomieszczeniach toalety, a także nieprzewodzenie bieżącej dezynfekcji ukarano grzywną w drodze mandatu karnego w wysokości 200 zł. Kontrola sprawdzająca wykazała poprawę w zakresie stanu sanitarno-technicznego oraz czystości w toaletach.

3. Dworce i stacje PKP

W 2018 roku skontrolowano 3 zewidencjonowane obiekty na terenie miasta. W wyniku kontroli Stacji PKP Wałbrzych Główny wydano zalecenie dotyczące:

- odnowienia powłok malarskich na ścianach i sufitach w pomieszczeniu poczekalni i przedsionka do hali dworcowej,
- doprowadzenia toalet do należytego stanu sanitarno-technicznego oraz udostępnienia ich podróżnym.

Zgodnie z wyjaśnieniami zarządcy toalety dla podróżnych zostały wyłączone z użytku ze względu na ich zdewastowanie.

Niezadowolający był również stan sanitarno-techniczny w toaletach ogólnodostępnych w budynku dworca na Stacji PKP Wałbrzych Miasto, który zgodnie z wyjaśnieniami PKP SA jest wynikiem aktów wandalizmu. W związku z coraz większą degradacją stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia w toaletach ogólnodostępnych dla podróżnych do zarządcy obiektu skierowano wystąpienie pokontrolne, polecające odnowienie spękanych i okurzonych powłok malarskich w pomieszczeniach, naprawy niesprawnej armatury sanitarnej, doprowadzenia do właściwego stanu technicznego drzwi wejściowych i grzejników.

Kontrola stacji PKP Wałbrzych Szczawienko nie wykazała uchybień sanitarno-technicznych. W obiekcie został przeprowadzony kapitalny remont i modernizacja, co wpłynęło pozytywnie na estetykę i standard obiektu.

4. Cmentarze

Na 14 zarejestrowanych cmentarzy na terenie miasta Wałbrzycha w 2018 r. skontrolowano 8. Na koniec roku sprawozdawczego 2 obiekty uzyskały negatywną ocenę ze

względu na stan techniczny, tj.:

1. cmentarz komunalny przy ul. Żeromskiego w Wałbrzychu – postępowanie dotyczy doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego ogrodzenia i zostało wszczęte w 2013 r. Z uwagi na kolejne wnioski Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu decyzję administracyjną przedłużono czterokrotnie z terminem wykonania do dnia 31 grudnia 2019 r. Niewykonanie obowiązku wynikającego z decyzji jest uzasadniane brakiem środków inwestycyjnych w budżecie gminy na cmentarze komunalne.
2. cmentarz parafialny przy ul. 11 Listopada w Wałbrzychu – postępowanie dotyczy doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego ogrodzenia (decyzja, którą przedłużono z terminem wykonania do dnia 31 maja 2019 r.).

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia prowadzona przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wałbrzychu na terenie miasta Wałbrzych i powiatu wałbrzyskiego w 2018 roku

Działalność prowadzono poprzez:

- wdrażanie, koordynację, monitorowanie i ocenianie realizowanych programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia,
- programowanie i realizację zadań skierowanych na rozwiązywanie problemów i minimalizowanie zagrożeń zdrowotnych,
- współpracę z podmiotami uczestniczącymi w procesie promocji zdrowia,
- inicjowanie działań prozdrowotnych.

Podejmowano realizację zadań zleczanych przez instytucje nadrzędne oraz realizację działań lokalnych.

Instytucje i organizacje, z którymi współpracowano w ramach realizacji zadań:

- Urząd Miejski w Wałbrzychu
- Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu
- Dolnośląskie Centrum Onkologii
- PTOZ Oddział Terenowy w Wałbrzychu
- Centrum Aktywnego Wypoczynku Aqua Zdrój w Wałbrzychu
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu / Centrum Aktywności Lokalnej i Centrum Integracji Rodziny/
- Zespół Placówek Wsparcia Dziennego w Wałbrzychu
- Ośrodek Społeczno- Kulturalny „Podzamecze” w Wałbrzychu
- Wałbrzyski Ośrodek Kultury
- Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia w Wałbrzychu
- Centrum Kulturalno-Kongresowe „Witold” w Boguszowie Gorcach
- Stowarzyszenie Gmin Książańskich Euroregionu Nysa
- Sejmik Województwa Dolnośląskiego
- Dyrektorzy żłobków, przedszkoli, nauczyciele
- Dyrekcje i grona pedagogiczne szkół
- uczelnie wyższe
- placówki wypoczynku dzieci i młodzieży
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Terenowy w Wałbrzychu
- Dziecięca Akademia Rozwoju w Wałbrzychu
- Klubu Kolarstwa „Superior” Wałbrzych
- Biblioteka pod Atlantami w Wałbrzychu
- Biblioteki w Szczawnie Zdroju i Boguszowie Gorcach
- Teatr Dramatyczny w Wałbrzychu
- podmioty lecznicze
- lokalne mass media /radio, prasa, TV/

Realizacja zagadnień problemowych

W 2018 roku realizowano programy krajowe wynikające z polityki zdrowotnej państwa, programy wojewódzkie i lokalne oraz interwencje nieprogramowe i inne działania wynikające z sytuacji epidemiologicznej i potrzeb środowiska.

Realizowano działania dotyczące następujących problemów zdrowotnych:

Ogólnopolski program edukacyjny "Trzymaj Formę" XI edycja

Celem programu jest edukacja dzieci i młodzieży oraz ich rodziców w zakresie kształtowania postaw prozdrowotnych związanych z właściwym odżywianiem i aktywnością fizyczną poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Koordynowano i monitorowano realizację programu.

Udzielono wsparcia merytorycznego i metodycznego oraz dostarczono materiały edukacyjne dotyczące omawianej tematyki placówkom nauczania i wychowania. Prowadzono instruktaże metodyczne w trakcie spotkań z koordynatorami szkolnymi. Rozpropagowano konkurs ogłoszony w ramach programu. Przeprowadzono 14 wizytacji realizacji programu w szkołach.

W roku szkolnym 2017/2018 program realizowały 23 szkoły /53 %/. W realizację programu włączyło się ok. 162 nauczycieli i innych pracowników szkół.

Zasięg programu: 3349 uczniów oraz 921 rodziców.

Przeprowadzono 6 instruktaży, 8 porad i spotkanie informacyjne /20 osób/, 2 szkolenia indywidualne /2 osoby/ oraz przesłano pismo informujące o programie /34 jednostki /.

Ogólny zasięg 4508 osób.

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania zakażeniom HIV

Prowadzono działania z zakresu profilaktyki HIV/AIDS w oparciu o Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV opracowany na lata 2017-2021.

Opracowano sprawozdanie za 2017 r. oraz harmonogram realizacji zadań na 2018 r. Współpracowano z Komisją Lekarską prowadzącą kwalifikację wojskową młodzieży. Odbyło się 14 spotkań, w trakcie których prowadzono edukację wśród młodzieży podlegającej kwalifikacji wojskowej z zakresu profilaktyki zakażeń krwiopochodnych ze szczególnym uwzględnieniem HIV/AIDS oraz uzależnień. Działaniami objęto 285 osób.

Prowadzono działania w ramach kampanii "Mam czas rozmawiać" oraz Światowego Dnia Zdrowia. Zorganizowano 2 punkty informacyjno-edukacyjne w Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości – prowadzono rozmowy indywidualne i dystrybucję materiałów - działaniami objęto 120 osób. Informacje umieszczono na stronie internetowej PSSE.

Tematyka profilaktyki zakażeń HIV była poruszana w punktach informacyjnych w trakcie 2 imprez ogólnospołecznych. Prowadzono rozmowy indywidualne i dystrybucję materiałów. Działaniami objęto 120 osób.

Zagadnienia dotyczące profilaktyki HIV i AIDS zawarto w wytycznych programowych programu „Promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej - Wybieram zdrowie”. Przeprowadzono pogadankę nt. profilaktyki HIV/AIDS dla uczestników festiwalu /200 osób/.

Prowadzono narady /1/, spotkania organizacyjne /3/ i spotkania informacyjne /2/

dotyczące realizacji działań. Przekazano materiały do Szpitala Ginekologiczno-Położniczego. Opublikowano materiały edukacyjne na stronie internetowej. Prowadzono szkolenia dla młodzieży /10 szkoleń -223 osoby/. Przesłano pisma do mediów i uczelni wyższych /25 jednostek/.

Działania wzmocniono poprzez obchody Światowego Dnia Walki z AIDS.

Formy realizacji:

- do massmediów i placówek nauczania i wychowania i wyższych uczelni wystosowano 2 pisma dot. obchodów Światowego Dnia Walki z AIDS – 64 jednostki),
- umieszczono informację na stronie internetowej PSSE,
- udzielono wywiadu dla radia RMF MAXXX /1/
- w Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości w Wałbrzychu poprowadzono punkt informacyjny – przeprowadzono 85 rozmów indywidualnych dot. profilaktyki HIV/AIDS. Studenci otrzymali materiały edukacyjne /100 osób/.
- w trakcie XXVI Festiwalu „Promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej - Wybieram Zdrowie” w Teatrze Dramatycznym w Wałbrzychu, informowano o Światowym Dniu AIDS. Ponadto w foyer Teatru wyeksponowano materiały edukacyjne. Edukacją objęto ok. 200 osób.

Przygotowano ekspozycję materiałów dla klientów PSSE w Wałbrzychu - zasięg ok. 140 os.
Ogólny zasięg działań: 1569 osób.

Ogólnopolski program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas IV szkół podstawowych „Bieg po zdrowie”.

Program stanowi źródło rzetelnej wiedzy na temat zagadnień dotyczących palenia tytoniu i ukazuje korzyści wynikające z niepalenia papierosów. Forma programu sprzyja wzmocnieniu poczucia własnej wartości, przygotowuje do świadomych wyborów w obszarze własnego zdrowia oraz sprzyja wyrażaniu własnych oczekiwań i opinii. Przeprowadzono 6 narad /18 osób/ i szkolenie indywidualne z zakresu realizacji programu, przekazano materiały oraz przeprowadzono 5 wizytacji i podsumowanie realizacji. Program realizowało 6 szkół podstawowych.

Zasięg programu - 488 uczniów i 550 rodziców. Razem 1038 osób.

Inaugurując kolejną edycję programu przeprowadzono 6 narad i 1 spotkanie organizacyjne oraz przeprowadzono 4 szkolenia, edukacją objęto 10 osób. Realizację programu zgłosiło 10 szkół.

Zasięg działań: 1061 osób.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” V edycja.

Program skierowany jest do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych.

Przeprowadzono 8 wizytacji realizacji programu w szkołach. Program realizowało 12 szkół ponadgimnazjalnych, edukacją objęto 346 uczniów oraz 315 rodziców. Zasięg programu 661 osób.

Dla szkół realizujących program Główny Inspektorat Sanitarny ogłosił kolejną edycję konkursu na projekt edukacyjny pn "Szkoła wolna od używek". Przesłano pisma dot. konkursu do 10 placówek. Odbyły się 2 spotkania organizacyjne. Przeprowadzono naradę komisji do oceny projektu nadesłanego na konkurs. Opracowano sprawozdanie z realizacji.

Inaugurując kolejną edycję przesłano wzory formularza zgłoszeniowego do 12 placówek oraz odbyły się 2 narady .
Ogólny zasięg działań - 673 osoby .

Ogólnopolski Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej "Czyste Powietrze Wokół Nas"

Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach narażenia na bierne palenie.

Grupa docelowa: dzieci 5-6 letnie oraz ich rodzice i opiekunowie.

W roku szkolnym 2017/2018 program realizowało 19 placówek przedszkolnych. Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. W ramach monitoringu przeprowadzono 19 wizytacji realizacji programu w przedszkolach.

Program cieszył się dużym zainteresowaniem. Dzieci i rodzice chętnie uczestniczyli w działaniach, wzbogacając wiedzę na temat profilaktyki antytytoniowej, szczególnie ochrony dzieci przed biernym paleniem.

Przeprowadzono 10 szkoleń indywidualnych dla nowych koordynatorów /16 osób/.

Przeprowadzono ogółem 7 narad /19 osób/ oraz 18 szkoleń indywidualnych i spotkanie informacyjne /24 osoby/. Przekazano pisma o programie do 39 placówek.

Pracownicy Sekcji OZ i PZ brali udział w 1 imprezie integracyjnej podsumowującej program /pogadanka, dystrybucja materiałów/ ok. 200 osób/.

Zasięg programu: 1142 dzieci oraz 1080 rodziców.

Ogólny zasięg działań: 2523 osoby.

Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program jest skierowany do uczniów klas I szkół ponadgimnazjalnych, rodziców uczniów oraz kadry pedagogicznej. Jego głównym celem jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy poprzez zwiększenie poziomu wiedzy i zachęcanie do odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższego otoczenia. Program realizowało 7 szkół ponadgimnazjalnych. Zorganizowano 3 narady /4 osoby/ i spotkanie organizacyjne /1 osoba/. Przekazano materiały do realizacji, udzielano konsultacji merytorycznych, instruktaży. Przeprowadzono 6 wizytacji mających na celu monitoring realizacji programu. Przeprowadzono analizę informacji z realizacji, sporządzono sprawozdanie końcowe.

Zasięg programu- 534 uczniowie, 364 rodzice, pracownicy szkół -35.

Zasięg podjętych działań:938 osób.

Program edukacyjny "Moje dziecko idzie do szkoły"

Program zakłada edukację dzieci klas I i ich rodziców w zakresie potrzeb zdrowotnych dziecka rozpoczynającego naukę w szkole.

Program realizowało 10 szkół. Koordynatorów szkolnych przeszkolono w zakresie zagadnień merytorycznych i metodyki realizacji programu w poprzednich latach. Na podstawie analizy informacji z realizacji programu w szkołach przeprowadzono ocenę i sporządzono sprawozdanie zbiorcze.

Realizacja programu przyczyniła się do zwiększenia współpracy nauczycieli i szkolnej służby zdrowia z rodzicami w zakresie kształtowania właściwych postaw zdrowotnych zarówno u dzieci jak i rodziców. Odbiorcy poszerzyli wiedzę na temat zdrowego stylu życia a zajęcia edukacyjne pozwoliły ograniczyć stres związany z pobytem dzieci w nowym środowisku. Program w szkołach realizowało 59 osób /nauczyciele, pedagodzy, pielęgniarki, straż miejska/. W trakcie festynu rodzinnego w przedszkolu prowadzono rozmowy indywidualne z rodzicami i przekazano materiały informacyjne/ 10 osób/.

Zasięg programu 371 dzieci i 512 rodziców oraz 37 nauczycieli i pedagogów.

Zasięg podjętych działań: 930 osób.

Program Edukacji Antytytoniowej "Nie pal przy mnie, proszę."

Celem programu jest zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu poprzez zwiększenie wiedzy w zakresie odpowiedzialności za zdrowie, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie oraz kształtowanie postaw asertywnych.

Adresatami programu są dzieci klas I-III szkół podstawowych.

W związku z zakończeniem realizacji na poziomie ogólnopolskim program kontynuowany był jako lokalny. Koordynatorzy szkolni oraz współrealizatorzy zostali przeszkoleni w poprzednich edycjach.

Program realizowało 10 szkół podstawowych. Przeprowadzono 5 wizytacji. Na podstawie analizy informacji z realizacji programu w szkołach przeprowadzono ocenę i sporządzono sprawozdanie zbiorcze.

Koordynatorzy szkolni wysoko ocenili program oraz zaangażowanie dzieci podczas realizacji programu. Wysoko również oceniono odbiór programu przez rodziców.

Zasięg programu: 817 dzieci oraz 483 rodziców.

Przeprowadzono 2 szkolenia indywidualne nowych koordynatorów.

Ogólny zasięg działań: 1302 osoby.

Program Profilaktyki Palenia Tytoniu "Znajdź właściwe rozwiązanie"

Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej poprzez zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz kształtowanie postaw asertywnych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu.

Adresatami programu są uczniowie starszych klas szkół podstawowych.

W związku z zakończeniem realizacji na poziomie ogólnopolskim program kontynuowany był jako lokalny. Koordynatorzy szkolni, którzy prowadzą program od wielu lat, zostali przeszkoleni w poprzednich edycjach. Przeprowadzono 2 wizytacje. Przeprowadzono podsumowanie realizacji programu na podstawie ankiety oraz protokołów z wizytacji.

Realizację programu kontynuowały 3 szkoły. Zdaniem koordynatorów program jest bardzo pomocny w realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień, realizacja programu umożliwi rzeczowe i obrazowe przekazanie najistotniejszych informacji dotyczących palenia tytoniu oraz kształtowanie postaw zobowiązujących do niepalenia.

Programem objęto 124 uczniów i 20 rodziców.

Przeprowadzono szkolenie indywidualne nowego koordynatora.

Ogólny zasięg działań: 145 osób.

Autorski lokalny program „Promocja Zdrowia w Sztuce Teatralnej Dziecięcej i Młodzieżowej - Wybieram Zdrowie”

Celem programu jest wzrost poziomu wiedzy o zdrowiu, zapobieganie uzależnieniom, wyrabianie świadomości zdrowotnej i kształtowanie postaw prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży oraz odpowiedzialności za zdrowie własne i innych, a także integracja środowiska szkolnego na rzecz promocji zdrowia.

Grupą docelową są uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych miasta Wałbrzycha. Program składa się z kilku etapów: edukacyjnego, pracy nad sztuką teatralną, eliminacji oraz etapu festiwalowego. Elementem kończącym realizację programu w szkole jest opracowanie scenariusza oraz przygotowanie przez uczniów i nauczycieli sztuki teatralnej promującej zdrowie.

Sztuki prezentowane i oceniane są na przeglądach organizowanych w szkołach, po czym najlepsze kwalifikowane są do Festiwalu.

Inicjator programu, koordynator, realizatorzy: kierownik i pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wałbrzychu, Partnerzy: Urząd Miejski w Wałbrzychu i Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział Terenowy w Wałbrzychu,

Opracowano program w oparciu o Narodowy program Zdrowia i przekazano do wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych zapraszając do jego realizacji - program przyjęło 6 szkół. Przeprowadzono w tych szkołach wizytacje oceniając realizację programu w placówce oraz wartość merytoryczną opracowanej sztuki teatralnej. W części szkół przegląd sztuki połączony był z imprezą środowiskową dla społeczności szkolnej.

W Teatrze Dramatycznym im. J. Szaniawskiego w Wałbrzychu 3 grudnia 2018r. odbył się XXVI Festiwal „Promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej – WYBIERAM ZDROWIE”.

W przeglądzie Festiwalowym zaprezentowano 8 sztuk. Wystawiając sztuki własnego pomysłu dzieci i młodzież wypowiadały się w nich przeciw uzależnieniom, mówiły o zdrowym stylu życia, właściwym odżywianiu, roli aktywności fizycznej dla zdrowia, zdrowiu psychicznym. Prezentowane sztuki oceniane były pod względem wartości merytorycznych i artystycznych w osobnych kategoriach wiekowych.

W trakcie przerw pracownicy Sekcji OZiPZ prowadzili edukację - ze sceny przekazano informacje nt. znaczenia zdrowego stylu życia, profilaktyki określonych schorzeń, prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo zdrowotnych, uczestnicy imprezy otrzymali książeczkę „Mali przyjaciele” oraz kolorowanek wydaną przez Krajowe Centrum ds. AIDS.

Nauczyciele, opiekunowie grup teatralnych wyrazili swoją opinię o organizacji festiwalu poprzez odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie anonimowej.

Festiwal „Promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej – Wybieram Zdrowie” został bardzo dobrze oceniony. Nauczyciele twierdzą, że taka forma edukacji zdrowotnej jest przystępna i ciekawa dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.

W teatrze goszczono ok. 200 osób. Najlepszym zespołom przyznano dyplomy oraz nagrody rzeczowe w postaci sprzętu multimedialnego. Opiekunowie otrzymali

podziękowania. Uczestnikom festiwalu – aktorom, widzom, gościom zapewniono zdrowy poczęstunek.

Informację pisemną o realizowanym programie i organizowanym XXVI Festiwalu oraz o wynikach i zwycięzcach przesłano do wszystkich lokalnych mass mediów oraz umieszczono na stronie PSSE. Sporządzono dokumentację zdjęciową. Udzielono wywiadu do radia RMF MAXXX.

Program realizowało 6 szkół, przygotowano 8 spektakli.

Zasięg programu w szkołach: 2430 uczniów i 462 nauczycieli i rodziców.

Festiwal: 134 uczniów, 58 osób dorosłych/ nauczyciele, rodzice, opiekunowie, dyrektorzy szkół/ widzowie, jury, obsługa. Razem ok. 200 osób.

Narady, spotkania organizacyjne, pisma – 35 osób/ 22 jednostki/.

Zasięg całościowy programu- 3127 osób.

Wnioski - Przedstawianie problemów zdrowotnych poprzez sztuki teatralne, jest ciekawą formą edukacji zdrowotnej, chętnie realizowaną przez dzieci i młodzież a prezentacja najlepszych spektakli na deskach teatru cieszy się od bardzo wielu lat niesłabnącym zainteresowaniem. Uczniowie wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych wystąpili w spektaklach, które zgodnie z przewodnim hasłem Festiwalu mówiły o tym jak dbać o zdrowie i jak je umacniać. Przygotowując spektakle młodzież łączy przeżycia artystyczne ze zdobywaniem wiedzy, a prezentując je uczą swoich rówieśników.

Profilaktyka palenia tytoniu w tym Światowy Dzień Bez Tytoniu i Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu

• Światowy Dzień bez Tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu

Działania skierowane były do społeczności lokalnej. Zainicjowano działania przekazując opracowania informujące o założeniach i celach Światowego Dnia Bez Tytoniu i Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu do placówek nauczania i wychowania oraz placówek leczniczych, jednostek współpracujących i lokalnych massmediów.

Odbyły się narady i spotkania organizacyjne /10- 22 osoby/ w celu pozyskania partnerów do realizacji działań. W trakcie narad omówiono założenia i cele obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu i Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu, pozostawiono materiały edukacyjne (plakaty, ulotki). Działania edukacyjne połączone z pomiarem ciśnienia krwi, pomiarem zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu, rozdawnictwem tematycznych materiałów edukacyjnych prowadzono wśród uczniów, studentów wałbrzyskich wyższych uczelni oraz wśród społeczności lokalnej biorącej udział w imprezach środowiskowych /11 punktów 830 osób/. Prowadzono edukację z wykorzystaniem sztuk teatralnych /3 wydarzenia -300 osób/.

Materiały edukacyjne z zakresu profilaktyki nikotynizmu eksponowane były w jednostkach pozyskanych do działań i w siedzibie PSSE /2-162 osoby/. Umieszczano informacje na stronie internetowej PSSE.

•Pozostałe działania

Tematyka profilaktyki palenia tytoniu była elementem edukacji w punktach

informacyjno-edukacyjnych w trakcie imprez ogólnospołecznych: prowadzono rozmowy indywidualne pomiary ciśnienia krwi i CO w wydychanym powietrzu, rozdawnictwo broszur i ulotek, szkoleń dla młodzieży i osób dorosłych oraz programu „Promocja zdrowia w sztuce Teatralnej Dziecięcej i Młodzieżowej- Wybieram Zdrowie” i interwencji nieprogramowej „Bezpieczny wypoczynek”. Prowadzono edukację w 10 punktach edukacyjnych dla 325 osób. PSSE w Wałbrzychu sfinansowała wydruk ulotek - 4 rodzaje- 2000 szt.

Zasięg ogólny : 1639 osób.

Profilaktyka zażywania narkotyków w tym środków zastępczych

Prowadzono działania skierowane do społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży.

Opracowano i rozpoczęto realizację lokalnego programu „Dopalaczom mówimy NIE!” Przeprowadzono 31 szkoleń dla młodzieży z 6 placówek/ Miejskie Ośrodki Socjoterapii w Wałbrzychu i Walimiu, szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne/. Edukacją objęto 661 osób.

Otrzymano z Krajowego Biura ds. Narkomanii 200 szt. składanek oraz wydrukowano 2000 szt. ulotek.

W przekazie edukacyjnym z zakresu profilaktyki HIV/AIDS prowadzonym przez pracowników Sekcji OZiPZ dla młodzieży podlegającej kwalifikacji wojskowej zawarto treści związane ze środkami zastępczymi– ich wpływem na określone zachowania młodych ludzi i ich stan zdrowia /14 pogadanek- 285 osób/. Zorganizowano w OSK prezentację sztuki teatralnej nt. dopalaczy „Cukierki”, która zwyciężyła w XXV Festiwalu „Promocja Zdrowia w Sztuce Teatralnej Dziecięcej i Młodzieżowej Wybieram Zdrowie”. Po prezentacji przeprowadzono zajęcia dla młodzieży z zakresu profilaktyki uzależnień. W ramach XXVI Festiwalu edukacją w zakresie środków zastępczych objęto 517 osób.

Zorganizowano narady i spotkania organizacyjne /8- 23 osoby/ w celu pozyskania partnerów do działań.

Prowadzono działania edukacyjne połączone z dystrybucją materiałów wśród uczestników wypoczynku zimowego i letniego oraz poradnictwo metodyczne wśród nauczycieli i opiekunów /45 instruktaży/. Przeprowadzono 2 prelekcje dla 26 osób i 2 pogadanki dla 89 osób. Przekazano materiały we współpracy z Sekcją HDM do 55 placówek wypoczynku.

Edukację prowadzono również w punktach informacyjno-edukacyjnych w trakcie festynów, imprez oraz w ramach akcji oświatowo-zdrowotnych /17 działań- 530 osób/.

Zasięg działań bezpośrednich: 2231 osoby.

Światowy Dzień Zdrowia 2018

Światowy Dzień Zdrowia w 2018 r. obchodzono pod hasłem: „Zdrowie dla wszystkich”. Działania kierowane były do społeczności lokalnej.

Opracowano i przekazano informacje do placówek nauczania i wychowania, uczelni wyższych, podmiotów leczniczych, mass-mediów- 144 jednostki. Przygotowano 2 wystawy /72 osoby/.

Współpracując z Ośrodkiem Społeczno-Kulturalnym Podzamecze przekazano materiały edukacyjne oraz zorganizowano międzyszkolny konkurs plastyczny dla uczniów szkół

podstawowych „Zdrowie dla wszystkich” (125 osób). Odbiło się uroczyste zakończenie konkursu /pogadanka, wystawa prac plastycznych, podsumowanie/. Nagrody ufundowane były przez PSSE w Wałbrzychu i OSK Podzamcze.

Zorganizowano 2 punkty informacyjno-edukacyjne w trakcie obchodów „Światowego Dnia Zdrowia”. Prowadzono rozmowy indywidualne, pomiary RR oraz ekspozycję i dystrybucję materiałów edukacyjnych /120 osób/.

Umieszczono informacje na stronie internetowej PSSE i OSK. Zorganizowano szkolenie dla pracowników PSSE- 10 osób. Organizowano narady i spotkania organizacyjne/ 5/.

Zasięg działań bezpośrednich– 516 osób.

Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania

Tematyka wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz promocji zdrowego stylu życia była poruszana w trakcie podejmowanych przez Sekcję OZ i PZ działań oraz imprez organizowanych przy współpracy z innymi jednostkami: 20 punktów i akcji oświatowo-zdrowotnych w trakcie imprez /1135 osób/, konkurs wiedzy /50 osób/. Prowadzono pogadanki w trakcie działań dla dzieci i młodzieży w okresie ferii i wakacji /38 pogadank - 1115 osób/ oraz edukację w trakcie Festiwalu /sztuki dotyczące zdrowego stylu życia – 200 osób/.

Współpracowano przy realizacji wojewódzkiego konkursu ph. „Uczę się bezpiecznie żyć”. Głównymi organizatorami konkursu jest Stowarzyszenie Gmin Książańskich Euroregionu Nysa oraz Sejmik Województwa Dolnośląskiego i Urząd Miejski w Wałbrzychu. Konkurs ma charakter zawodów, w trakcie których reprezentacje szkół podstawowych i gimnazjalnych /4 kategorie wiekowe/ wykazują się wiedzą i umiejętnościami z zakresu bezpieczeństwa, zdrowego stylu życia i innych zagadnień ujętych w regulaminie. Pracownicy Sekcji OZiPZ brali udział w pracach komisji konkursowej oceniającej wiedzę z zakresu higieny, racjonalnego żywienia i pierwszej pomocy – 2 stanowiska sędziowskie dla uczniów klas IV-VI .

Zasięg podjętych działań bezpośrednich w konkursie: 19 szkół- 76 osób.

Ponadto prowadzono narady i spotkania informacyjne /8- 15 osób/ oraz wydruk i dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Ogólny zasięg działań: 2591 osób.

Profilaktyka chorób układu pokarmowego w tym zatruc pokarmowych

Prowadzono działania z uwzględnieniem powyższej tematyki w trakcie wypoczynku oraz w siedzibie PSSE /wystawki, dystrybucja materiałów/. Działania skierowane były do społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży
Zasięg działań: 1420 osób.

Profilaktyka grypy i zachorowań grypopodobnych

Interwencja skierowana była do społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

W działaniach prowadzonych w okresie ferii zimowych uwzględniono tematykę związaną z profilaktyką grypy i szczepieniami przeciw grypie. Przekazano materiały

i informacje do szkół /64 placówki/ i organizatorów wypoczynku /38 jednostek/, prowadzono edukację dla uczestników zorganizowanych form wypoczynku, prowadzono pogadanki /14-300 osób/ i dystrybucję materiałów. Zorganizowano wystawkę i dystrybucję materiałów edukacyjnych w siedzibie PSSE /152 osoby/. Odkonduło się 9 spotkań informacyjnych /17 osób/, 4 narady /9 osób/, współpraca /3 osoby/, prowadzono edukację w 3 punktach informacyjnych /90 osób/.

Działaniami objęto 673 osoby.

Promocja higieny jamy ustnej w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia

W trakcie 16 narad i spotkań informacyjnych przekazano materiały edukacyjne do Szpitala Ginekologiczno - Położniczego w Wałbrzychu, przychodni, żłobków i przedszkoli /30 osób/. Umieszczono informację na stronie internetowej PSSE. Prowadzono edukację w 4 punktach informacyjnych /60 osób/. Przeprowadzono pogadankę dla dzieci przedszkolnych /27 osób/.

Zasięg działań bezpośrednich -117 osób.

Promocja szczepień ochronnych /w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” i ”Europejski tydzień szczepień”/

Odkonduło się 10 narad w żłobkach i przedszkolach /22 osoby/, w trakcie których udzielano informacji nt. konieczności edukacji rodziców w zakresie szczepień ochronnych. Przekazano materiały edukacyjne. Opracowano wystawę, prowadzono dystrybucję /115 osób/ i umieszczono informację na stronie internetowej PSSE (Europejski Tydzień Szczepień- materiały edukacyjne; Zaszczepieni-bezpieczni - link do filmów; odra - materiały edukacyjne; Wiosna bez pneumokoków). Prowadzono edukację wśród pracowników biur podróży i innych placówek dot. szczepień przed wyjazdami zagranicznymi /26 jednostek - 47 osób/. W przekazie edukacyjnym z zakresu profilaktyki grypy zawarto informacje nt. szczepień ochronnych.

Zasięg działań bezpośrednich - 184 osoby.

Profilaktyka chorób nowotworowych

PSSE w Wałbrzychu podejmuje działania z zakresu profilaktyki chorób nowotworowych. Prowadzona jest dystrybucja materiałów oraz rozmowy w trakcie imprez ogólnospołecznych. Z okazji Dnia Matki odbyła się akcja informacyjna w 24 przedszkolach Miasta i Powiatu Wałbrzyskiego w ramach Populacyjnego Programu Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy. Działaniami objęto 2662 dzieci, które otrzymały „Laurki” do kolorowania zapraszające mamy na badania cytologiczne.

Przeprowadzono akcję oświatowo-zdrowotną z okazji Dnia Kobiet w Centrum Aktywnego Wypoczynku Aqua Zdrój. Prowadzono rozmowy indywidualne, pogadanki, pomiary RR, przekazywano materiały edukacyjne. Działaniem bezpośrednim objęto 70 osób. Zorganizowano wystawkę w siedzibie PSSE /174 osoby/ oraz naradę i spotkania organizacyjne /26 osób/. Prowadzono edukację w punktach informacyjnych /3 punkty- 65 osób/.

Zasięg działań- 2997 osób.

Profilaktyka wszawicy – przeanalizowano sytuację w zakresie wszawicy- odbyły się narady, w trakcie których przekazano materiały otrzymane z WSSE do 4 placówek. Umieszczono informację na stronie internetowej PSSE. Opracowano i przesłano pismo wraz z materiałami edukacyjnymi do 70 placówek nauczania i wychowania.

Zasięg działań bezpośrednich- 82 osoby.

Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych

Edukację w zakresie zapobiegania chorobom zakaźnym /w tym WZW C, borelioza, żmije, kleszcze, itp./ prowadzono w trakcie działań w okresie wakacji. Edukacją objęto 1676 osób.

Ochrona antybiotyków. Europejski dzień wiedzy o antybiotykach

Przekazywano materiały edukacyjne w trakcie spotkań dotyczących profilaktyki grypy, wszawicy, szczepień ochronnych itp. do jednostek służby zdrowia i placówek nauczania i wychowania

/21 spotkań- 36 osób/. Prowadzono edukację w 2 punktach informacyjnych– 40 rozmów indywidualnych i przekazanie materiałów.

Zasięg działań bezpośrednich- 76 osób.

Zdrowotne skutki promieniowania UV

Tematyka została zawarta w przekazie edukacyjnym w okresie wakacji oraz działaniach dla ogółu społeczeństwa . Edukacją w omawianym zakresie objęto 2497 osób.

Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego

Cel: Ograniczenie występowania wypadków i urazów oraz zagrożeń związanych z okresem ferii zimowych i wakacji. Adresaci działań: społeczność powiatu wałbrzyskiego ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Opracowano „Zalecenia zdrowotne na okres ferii zimowych”, opracowano i przygotowano materiały do wykorzystania w akcji zimowej. W opracowaniu zalecono nasilenie działań edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa, zapobiegania wypadkom i urazom dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych, kształtowania właściwych zachowań higienicznych chroniących przed chorobami zakaźnymi. Opracowanie przesłano do wszystkich szkół .

Przygotowano pakiety z materiałami edukacyjnymi min. z zakresu profilaktyki grypy, profilaktyki WZW A, bezpieczeństwa w trakcie uprawiania sportów i zabaw zimowych, profilaktyki uzależnień /zagrożenia zdrowotne związane z używaniem dopalaczy oraz czynnym i biernym paleniem papierosów/. Materiały edukacyjne wraz z zaleceniami przekazywane były kierownikom zimowego wypoczynku przez pracowników Sekcji OZiPZ oraz Sekcji HDM. Udzielano instruktaży metodycznych i merytorycznych.

Podjęto współpracę z jednostkami organizującymi zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie ferii. Prowadzono działania edukacyjne– punkty informacyjne, dystrybucję

materiałów edukacyjnych, pogadanki oraz gry i zabawy w środowisku dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych i innych zorganizowanych formach spędzania wolnego czasu.

Prowadzono działania w ramach akcji letniej. Do placówek nauczania i wychowania przesłano obszerną informację wraz z materiałami edukacyjnymi dotyczącą zaleceń zdrowotnych na okres letni do wykorzystania w działaniach edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży. Opracowano materiały pomocne w prowadzeniu działań, które także we współpracy z Sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży były przekazywane kierownikom placówek wypoczynku letniego oraz opiekunom i pracownikom biur podróży i jednostek usługowych wraz z instruktażem metodycznym i merytorycznym.

Prowadzone były narady, spotkania organizacyjne, punkty informacyjno-edukacyjne /9/ oraz działania edukacyjne – pogadanki oraz konkursy, gry i zabawy w środowisku dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych i innych zorganizowanych formach wypoczynku. Prowadzono dystrybucję i ekspozycję materiałów edukacyjnych. Umieszczano informacje na stronach internetowych PSSE.

Zasięg podjętych działań: 3269 osób.

Dzień Seniora

Prowadzono działania w punktach edukacyjnych /4 punkty - 115 osób/ z zakresu promocji zdrowia osób starszych oraz profilaktyki grypy i udarów. Przekazano informacje i materiały w trakcie narady w OSK "Podzamcze" - 37 osób. Na stronie internetowej PSSE w Wałbrzychu umieszczono informację nt. konkursu dla seniorów.

Zasięg działań – 152 osoby.

Profilaktyka palenia tytoniu, zażywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych

W ramach podtrzymywania efektów programu „*Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych-KIK68*” prowadzono działania informacyjne i edukacyjne.

Przeprowadzono 14 spotkań organizacyjnych w zakładach opieki zdrowotnej /instruktaże, dystrybucja materiałów - 25 osób/ oraz 1 instruktaż. Prowadzono edukację w punktach informacyjno-edukacyjnych w trakcie festynów, imprez oraz w ramach akcji oświatowo-zdrowotnych /7 działań - 390 osób/. Przekazano materiały wraz z instruktażem do Centrum Aktywnego Wypoczynku Aqua Zdrój dla kobiet korzystających z zajęć fitness. W trakcie podejmowanych działań prowadzono pomiary CO w wydychanym powietrzu /550 pomiarów/ połączone z rozmowami indywidualnymi. Ogólny zasięg działań: 966 osób.

Profilaktyka chorób układu krążenia

W trakcie działań podejmowanych dla ogółu społeczeństwa /imprezy, festyny, punkty edukacyjne, akcje oświatowo-zdrowotne - 26 wydarzeń/ prowadzono badania ciśnienia tętniczego krwi połączone z rozmowami indywidualnymi.

Zasięg działań: 710 osób.

Pozostałe informacje

Zakupiono 300 sztuk ustników do smokolyzera. Pozyskano z WORD-u opaski odblaskowe, które przekazywane były dzieciom i młodzieży w ramach interwencji „Bezpieczny wypoczynek” oraz zakupiono 1000 szt. opasek odblaskowych z logo Inspekcji Sanitarnej.

Uczestniczono w szkoleniach organizowanych przez WSSE we Wrocławiu i konferencji w PWSZ w Wałbrzychu oraz przeprowadzono szkolenia kaskadowe.

Na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Wałbrzychu umieszczano informacje dotyczące prowadzonych programów, akcji informacyjno - edukacyjnych, sytuacji epidemiologicznej i profilaktyki.

Działalność kontrolna

Przeprowadzono ogółem 65 wizytacji w celu oceny realizowanych programów edukacyjnych inicjowanych i koordynowanych przez Inspekcję Sanitarną.